

Activiteitenplan Wet Natuurbescherming waterbergging Ameide

Aanleg twee waterberggingen

WAARDEN
BURG
Ecology

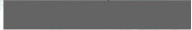
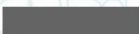

we
consult
nature.

Activiteitenplan Wet Natuurbescherming waterberging Ameide

Aanleg twee waterbergingen

Status uitgave: versie 2.0

Rapportnummer: 22-291
Projectnummer: 22-0124
Datum uitgave: februari 2024
Projectleider:
Tweede lezer:
Opdrachtgever: Waterschap Rivierenland
Postbus 500
 Tiel
Referentie opdrachtgever: 2022016319 / 2022016521
Akkoord voor uitgave: ir.
Foto omslag: / Waardenburg Ecology
Datum akkoord: 14 februari 2024

Graag citeren als: Spruijt, D.S. & , 2024. Activiteitenplan Wet Natuurbescherming waterberging Ameide. Aanleg twee waterbergingen. Rapport 22-291. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Beschermde soorten, Wet natuurbescherming, Activiteitenplan, Mitigatie, Compensatie

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Waterschap Rivierenland

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	Aanleg twee watergingen in Ameide	6
2.1	Plangebied	6
2.1.1	Ligging	6
2.1.2	Huidige inrichting en gebruik	6
2.2	Werkzaamheden (aanlegfase)	8
2.2.1	Voorgenomen werkzaamheden	8
2.3	Toekomstige situatie (gebruiksfase)	9
2.3.1	Beheer en onderhoud	9
3	Functie plangebied voor beschermde soorten	10
3.1	Quicksan soortenbescherming	10
3.2	Aanvullend onderzoek	10
3.2.1	Resultaten nader onderzoek	11
3.3	Conclusie	14
4	Bepaling en beoordeling van effecten	15
4.1	Waterberging Ameide-West	15
4.1.1	Aanlegfase	15
4.1.2	Gebruiksfase	16
4.2	Waterberging Ameide-Oost	17
4.2.1	Aanlegfase	17
4.2.2	Gebruiksfase	18
5	Maatregelen	20
5.1	Algemene voorzorgsmaatregelen	20
5.2	Mitigerende maatregelen	21
5.2.1	Grote modderkruiper	21
5.2.2	Heikikker	21
5.2.3	Rugstreepd	22
5.3	Compenserende maatregelen	22
6	Reikwijdte ontheffingsaanvraag	23
6.1	Overtreding verbodsbepalingen	23

6.2	Locatie waarvoor ontheffing wordt aangevraagd	24
6.3	Periode waarvoor de ontheffing wordt aangevraagd	24
7	Staat van instandhouding	25
7.1	Grote modderkruiper	25
7.1.1	Landelijke staat van instandhouding	25
7.1.2	Lokale staat van instandhouding	25
7.1.3	Gevolgen van project voor de staat van instandhouding	25
7.2	Heikikker	26
7.2.1	Landelijke staat van instandhouding	26
7.2.2	Lokale staat van instandhouding	26
7.2.3	Gevolgen van project voor de staat van instandhouding	26
7.3	Rugstreeppad	26
7.3.1	Landelijke staat van instandhouding	26
7.3.2	Lokale staat van instandhouding	26
7.3.3	Gevolgen van project voor de staat van instandhouding	27
7.4	Wilde eend, meerkoet, waterhoen	27
7.4.1	Landelijke staat van instandhouding	27
7.4.2	Lokale staat van instandhouding	27
7.4.3	Gevolgen van project voor de staat van instandhouding	27
8	Alternatievenafweging	28
8.1	Alternatieve locatie	28
8.2	Alternatieven in inrichting en uitvoering	29
9	Wettelijk belang	31
9.1	Selectie wettelijk belang	31
9.2	Onderbouwing wettelijk belang	31
	Literatuur	33
Bijlage I	Ontwerptekening Ameide-West	35
Bijlage II	Ontwerptekening Ameide-Oost	36
Bijlage III	<i>Quick scan</i> beschermde soorten waterbergingen, Ameide	37
Bijlage IV	Aanvullend onderzoek grote modderkruiper, heikikker, rugstreeppad waterbergingen, Ameide	38

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Rivierenland is voornemens om op twee locaties te Ameide waterbergingen te realiseren. Bureau Waardenburg (thans Waardenburg Ecology) heeft op 7 maart 2022 voor deze werkzaamheden een quick scan en aansluitend een aanvullend onderzoek uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Spruijt, 2022a, 2022b). Uit het aanvullend onderzoek blijkt dat het plangebied leefgebied vormt voor de beschermde soorten grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad (Spruijt, 2022b). Grond- en graafwerkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep zorgen mogelijk voor vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten en/of doden van individuen.

Voorliggend activiteitenplan dient als onderbouwing van de ontheffingsaanvraag voor de grote modderkruiper, heikikker, rugstreeppad en broedvogels (zonder jaarrond beschermde nestplaats). Hierbij wordt ingegaan op de drie voorwaarden van een ontheffingsverlening, namelijk de Gunstige Staat van Instandhouding (GSvl), de alternatievenafweging en het wettelijk belang. Daarnaast zijn de mitigerende en compenserende maatregelen beschreven die getroffen dienen te worden.

Met de in dit activiteitenplan beschreven aanpak en maatregelen wordt invulling gegeven aan de Zorgplicht en wordt gewaarborgd dat het werk wordt uitgevoerd met het minste risico op negatieve effecten op natuur.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn het plangebied en de werkzaamheden beknopt beschreven, waarna in hoofdstuk 3 de functie van het plangebied voor soorten is benoemd. Hoofdstuk 4 beschrijft de effecten op de soorten waarvoor overtreding van verbodsbepalingen niet kan worden uitgesloten. Aansluitend wordt beoordeeld voor welke verbodsbepalingen een ontheffing moet worden aangevraagd. In hoofdstuk 5 worden de maatregelen beschreven om schade aan beschermde soorten te voorkomen dan wel te beperken. Hoofdstuk 6 geeft de reikwijdte van de aangevraagde ontheffing aan (verbodsbepalingen, locatie en periode). Vervolgens wordt in hoofdstuk 7 en 8 ingegaan op respectievelijk de staat van instandhouding en de alternatievenafweging. Ten slotte beschrijft hoofdstuk 9 het wettelijk belang van de beoogde ingreep.

In Bijlage I, II vindt u de ontwerptekening van respectievelijk Ameide-West en Oost. In Bijlage III is de quickscan rapportage opgenomen en in Bijlage IV de rapportage van het aanvullend onderzoek die ten grondslag liggen aan voorliggend activiteitenplan.

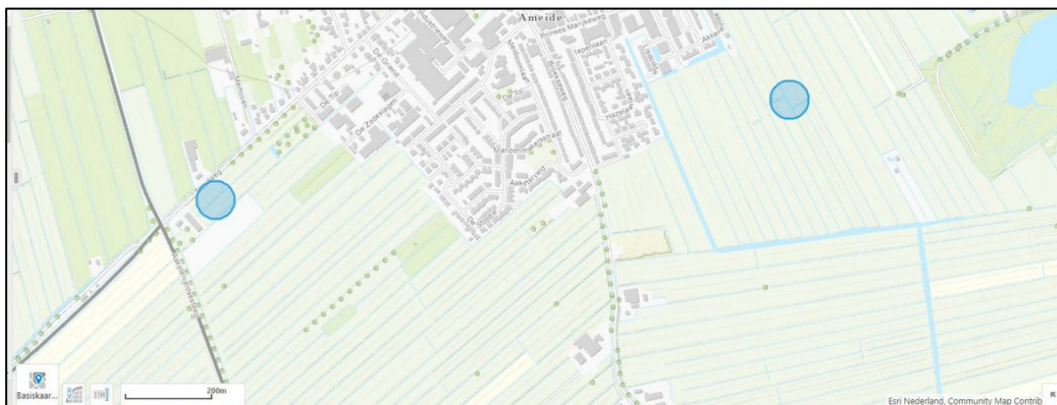
2 Aanleg twee watergingen in Ameide

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het voorgenomen project. De huidige situatie binnen het plangebied wordt beschreven, evenals de geplande werkzaamheden. Informatie over de werkzaamheden is aangeleverd door de [] en [] (Waterschap Rivierenland).

2.1 Plangebied

2.1.1 Ligging

Het projectgebied bestaat uit een westelijk en een oostelijk deelgebied rond Ameide (afbeelding 1). Het westelijk deelgebied (Ameide-West) heeft een oppervlakte van ca. 0,6 hectare en het oostelijk plangebied (Ameide-Oost) van ca 5,5 ha.

Figuur 1. Ligging van de toekomstige waterbergingen in Ameide-West en Ameide Oost (Bron: Waterschap Rivierenland, 2022).

2.1.2 Huidige inrichting en gebruik

Momenteel zijn beide deelgebieden in gebruik als agrarisch grasland (Figuur 2 en 3: Ameide-West; Figuur 4: Ameide-Oost). Zie voor een uitgebreidere omschrijving van beide deelgebieden Spruijt 2022a.

Figuur 2. Westelijke helft van Ameide-West.

Figuur 3. Zuidelijke deel met watergangen van Ameide-West. De bomenrij en schuur op de achtergrond vallen buiten het plangebied.

Figuur 4. Deel van Ameide-Oost met een van de aanwezige watergangen.

2.2 Werkzaamheden (aanlegfase)

2.2.1 Voorgenomen werkzaamheden

Ameide-West:

In Ameide-West wordt het bestaande maaiveld met circa 30 cm verlaagd waardoor een plas-drasgebied ontstaat van ongeveer 75 mtr breed en 107 mtr lang (ontwerptekening in Bijlage I). In het plas-drasgebied blijven de bestaande watergangen behouden en worden vier nieuwe watergangen gerealiseerd. Deze zijn eenzijdig aangetakt op de bestaande watergang aan de zuidoostzijde van het plangebied (t.b.v. afwatering). Bij de aantakking bevinden zich visdrempels met ruimte voor water- en oevervegetatie om roofvis te weren uit de watergangen, maar toegankelijk voor grote modderkruiper. De watergangen zijn 0,5 mtr diep. De buitenste twee watergangen hebben aan de binnenzijde een helling van 1:2. Alle andere zijdes (ook van de middelste watergangen) hebben een 1:3 helling. De bestaande watergang ten zuidoosten van de berging blijft verder onaangetast.

Ameide-Oost:

In Ameide-Oost wordt een bergingsplas net ten zuidoosten van de bebouwing gegraven van ongeveer 16 mtr breed en 60m lang (ontwerptekening in Bijlage II). De plas wordt 1 mtr diep en krijgt aan noordzijde natuurvriendelijke oevers (zie Detail B-B). De plas wordt aan de noordwestzijde middels een dam en duiker verbonden aan de bestaande watergang die langs de bebouwing ligt. Deze watergang wordt ook verbreed om de doorstroom te verbeteren (zie detail A-A). Aan de zuidzijde wordt de bergingsplas middels een dam en duiker verbonden aan een bestaande watergang. Deze watergang wordt ook verbreed en meanderend aangelegd en krijgt aan de westzijde ook een natuurvriendelijke oever (zie detail C-C). De sloot centraal ten noorden van de bergingsplas wordt gedempt. De meest oostelijke sloot (niet aangetakt aan waterberging) wordt tot 8 mtr verbreed en

heeft ook een waterbergende functie. Om voortplantingswater te creëren voor rugstreeppad worden in het perceel ten zuiden van de bergingsplas twee greppels gegraven. De greppels zijn circa 1,25m breed en worden gevoegd door circa 20cm (grond)water. De greppels zijn niet aangesloten op het bestaande watersysteem.

Planning

Bij vergunningverlening wordt voor september 2024 gestart met de werkzaamheden. Streven is om het werk in 3 tot 4 weken uit te voeren.

2.3 Toekomstige situatie (gebruiksfase)

In de toekomstige fase heeft Ameide-West een waterberging van 0,6 ha groot. De waterberging in Ameide-Oost wordt 0,3 ha groot. De waterberging wordt gebruikt na piekbuien, en kan dus jaarrond zijn. Op basis van huidige modelberekeningen komen dergelijke buien naar inschatting twee tot maximaal vier keer per jaar voor, en worden de bergingen in gebruik genomen. Hierbij stijgt het waterpeil in de westelijke berging tot maximaal 1.10 m -NAP. Na enkele dagen zakt het waterpeil via de duikerverbindingen weer tot het vaste waterpeil van 1.44 m -NAP. In de oostelijke berging – waar de berging wordt gerealiseerd door bestaande watergangen te verbreden – geldt hetzelfde vaste waterpeil van -1.44 m -NAP. Na een piekbui kan het waterpeil hier stijgen tot maaiveld (gemiddeld 1.00 m -NAP). Na enkele dagen loopt het waterpeil weg via de hoofdwatgang in het zuiden, en zakt het waterpeil weer tot 1.44 m -NAP.

2.3.1 Beheer en onderhoud

Aquatische zone:

De aquatische zones (waterberging en watergangen) worden jaarlijks (om en om) maximaal 50% gemaaid in september/november. Hierbij wordt gestreefd naar het behoud van voldoende geschikt leefgebied voor de beschermde soorten.

Oeverzone:

De oeverzone wordt 1 x per jaar 80% gemaaid in september/november. De andere 20% wordt niet gemaaid. Hierbij wordt gestreefd naar het behoud van voldoende dichte vegetatie voor de beschermde soorten.

Geïsoleerde greppels:

De geïsoleerde greppels bij Ameide-Oost (voortplantingshabitat voor rugstreeppad) worden in september/november volledig gemaaid/geschoond zodat het voortplantingshabitat voor rugstreeppad in stand blijft.

3 Functie plangebied voor beschermde soorten

3.1 Quickscan soortenbescherming

In 2022 is een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd waarin is getoetst of het project een overtreding van verbodsbepalingen tot gevolg kan hebben. De quickscanrapportage is opgenomen in Bijlage III. Voor de grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad kon de afwezigheid in het plangebied op basis van de quickscan niet worden uitgesloten. Zodoende is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de soorten (zie volgende paragraaf).

3.2 Aanvullend onderzoek

Er is in de periode april t/m juli 2022 aanvullend onderzoek uitgevoerd om de aan- of afwezigheid van grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad te onderzoeken. De rapportage van het aanvullend onderzoek is opgenomen in Bijlage IV. De uitgevoerde veldbezoeken zijn in Tabel 3.1 samengevat. Voor een verder toelichting op het uitgevoerde onderzoek wordt verwezen naar de rapportage van het aanvullende onderzoek.

Tabel 3.1 Uitgevoerde veldbezoeken n.a.v. aanvullend onderzoek.

Plant-/diergroep	Onderzoeksmethode	Data waarop het onderzoek is uitgevoerd	Naam ecologisch deskundige die het onderzoek heeft uitgevoerd	Bronvermelding gebruikte bestaande gegevens
Grote modderkruiper	eDNA-onderzoek	5 april 2022		NDFF
Heikikker	Inventarisatie eiklumpen en kooractiviteit	22 maart 2022 (kooractiviteit = avondbezoek)		NDFF
	Inventarisatie eiklumpen en kooractiviteit	5 april 2022 (kooractiviteit = avondbezoek)		NDFF
	Inventarisatie van larven, volwassen en juveniele exemplaren	17 mei 2022		NDFF
	Inventarisatie van volwassen en juveniele exemplaren	12 juli 2022		NDFF

Plant-/diergroep	Onderzoeks-methode	Data waarop het onderzoek is uitgevoerd	Naam ecologisch deskundige die het onderzoek heeft uitgevoerd	Bronvermelding gebruikte bestaande gegevens
Rugstreeppad	Inventarisatie van kooractiviteit	5 april 2022 (avondbezoek)		NDFF
	Inventarisatie van kooractiviteit	17 mei 2022 (avondbezoek)		NDFF
	Inventarisatie van volwassen en juveniele exemplaren	12 juli 2022		NDFF

3.2.1 Resultaten nader onderzoek

Grote modderkruiper:

In Ameide-West is in beide trajecten (West-1 en West-2) DNA van grote modderkruiper in de watermonsters aangetroffen (Figuur 5) hetgeen aangeeft dat grote modderkruiper in het gebied voorkomt. In beide monsters scoorde 6 van de 12 qPCR replica's positief. De watergang binnen de waterberging (West 1) heeft ondiepe, rijk begroeide sloten die een functie hebben als voortplantingshabitat (paai- en opgroei) en rustplaats. De diepere watergang buiten het waterbergingsgebied kan dienen als overig leefgebied en overwinteringshabitat (West 2). Het inschatten van de populatieomvang is op basis van eDNA niet mogelijk, en is überhaupt zeer lastig om te bepalen zonder hiervoor een grote inspanning te leveren (BIJ12, 2021). Wanneer de watergangen binnen het plangebied worden uitgedrukt in klassen (zoals beschreven in het kennisdocument) ten aanzien van de algemeenheid in de aangrenzende polder is dit eerder 'algemeen' dan 'zeldzaam'.

In Ameide-Oost zijn geen DNA sporen van de soort aangetroffen (0 van 12 qPCR replica's). Een mogelijke verklaring voor het ontbreken van grote modderkruiper in dit deelgebied is dat aan het zuiden de sloten aangetakt zijn aan een bredere watergang waar zich mogelijk roofvis bevindt, waardoor migratie naar deze sloten lastig is en er geen geschikt winterhabitat is.

Figuur 5. eDNA-trajecten in Ameide-West en Oost en resultaat ten aanzien van grote modderkruiper.

Heikikker:

Het eerste veldbezoek ten behoeve van heikikker heeft plaatsgevonden op 22 maart 2022. Tijdens dit veldbezoek zijn in Ameide-West geen heikkikkers waargenomen, wel zes adulten gewone pad aangetroffen (waarvan 4 dood) en één bruine kikker adult.

Tijdens het tweede veldbezoek op 5 april 2022 zijn in beide deelgebieden eiklommen van heikikker aangetroffen, maar geen kooractiviteiten waargenomen. In Ameide-West is één eiklomp aangetroffen en in het Ameide-Oost negen eiklommen. Daarnaast zijn er ook enkele eiklommen aangetroffen waarvan niet bepaald kon worden of ze van bruine kikker of heikikker waren. Tijdens het 3e veldbezoek op 17 mei 2022 is geen aanwezigheid van heikikker waargenomen in beide deelgebieden.

Op 12 juli 2022 is in Ameide-West één heikikkerlarve aangetroffen. Daarnaast is nog een mogelijke heikikker/bruine kikker adult en larve aangetroffen. De adult kon helaas niet gevangen worden voor een zekere determinatie en de larve was niet goed determineerbaar (op basis van onderste tandlipjes). In Ameide-Oost zijn drie adulten, drie juvenielen en zeven larven van heikikker aangetroffen en één heikikker/bruine kikker juveniel.

Alle waarnemingen van heikikkerlarven, -juvenielen en -adulten zijn in Figuur 6 weergegeven, zonder onderscheid in levensstadium. In Ameide-Oost is de meeste heikikkeractiviteit waargenomen in het centrale deel. Een mogelijke verklaring is dat aan het zuiden de sloten aangetakt zijn aan een bredere watergang. Hier bevindt zich mogelijk roofvis, waardoor het minder geschikt is voor amfibieën. In Ameide-West is de meeste activiteit waargenomen in de twee sloten binnen / rond de begrenzing van de beoogde waterberging. In beide deelgebieden bevinden zich ondiepe, zonbeschenen sloten die een functie hebben als

voortplantingswater. Daarnaast heeft het grasland met greppels en oeverbegroeiing langs de sloten een functie als landbiotoop.

Rugstreeppad:

Tijdens het avondbezoek op 5 april 2022 is in beide deelgebieden geen rugstreeppad aangetroffen. Tijdens het tweede avondbezoek op 17 mei 2022 is in Ameide-West veel kooractiviteit (25-50 individuen) langs de moestuinen ten zuidoosten gehoord. Dit is buiten de begrenzing van de beoogde waterberging (paarse lijn in Figuur 6). Daarnaast is verderop in de polder – 100 meter ten zuidoosten van het deelgebied - ook kooractiviteit gehoord (>10) (bruin gearceerd vlak in Figuur 6). In Ameide-Oost is in het 'centrum' van het gebied veel kooractiviteit gehoord en zijn veel adulten waargenomen (> 200 dieren).

Tijdens het derde veldbezoek op 12 juli 2022 is in Ameide-West geen rugstreeppad meer waargenomen. Meeste aannemelijke is dat de voortplanting en daarmee kooractiviteiten inmiddels voorbij waren. In Ameide-Oost zijn in het centrum van het gebied 22 juvenielen aangetroffen op het land langs de sloot.

Alle waarnemingen (Figuur 6) betreffen volwassen of juveniele exemplaren. Er zijn geen eisnoeren en larven aangetroffen. Binnen de begrenzing van Ameide-West zijn geen waarnemingen van rugstreeppad gedaan. De aanwezige watergang is waarschijnlijk teveel begroeid, waardoor het ongeschikt is als voortplantingswater. Wel is er activiteit waargenomen buiten de begrenzing van de beoogde waterberging. Gelet op het dispersievermogen van rugstreeppad is het aannemelijk dat Ameide-West onderdeel is van het landbiotoop. In Ameide-Oost zijn zowel adulten als juvenielen aangetroffen. Het gebied heeft daarmee een duidelijke functie als voortplantingswater en landbiotoop.

Afbeelding 6. Waarnemingen van heikikker en rugstreeppad. Waarnemingen zijn zonder onderscheid in levensstadium als een punt (stip) of een traject (lijn) weergegeven.

3.3 Conclusie

Tijdens de quickscan is vastgesteld dat Ameide-West leefgebied vormt voor grote modderkruiper, amfibieën (heikikker, rugstreeppad, bruine kikker, gewone pad), grondgebonden zoogdieren (haas¹, bosmuis etc.), mogelijk vleermuizen en broedvogels (met name watervogels als wilde eend, meerkoet en waterhoen). Ameide-Oost vormt leefgebied voor dezelfde soorten, met uitzondering van grote modderkruiper.

In de quick scan is beschreven dat negatieve effecten op (foerageergebied van) vleermuizen is uitgesloten. Voor mogelijke effecten ten aanzien van amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het Beschermingsregime 'Andere soorten' geldt een vrijstelling voor het overtreden van verbodsbepalingen. Wel geldt de zorgplicht en dienen voorzorgsmaatregelen genomen te worden. Deze voorzorgsmaatregelen zijn opgenomen in Hoofdstuk 5, paragraaf 5.1.

Ten aanzien van grote modderkruiper, heikikker, rugstreeppad en broedvogels (zonder jaarrond beschermde nest) zijn effecten in de aanleg- en gebruiksfase niet op voorhand uitgesloten. Dit wordt beschreven in het hiernavolgende hoofdstuk.

¹ Haas is vanaf 1 september 2024 niet meer vrijgesteld in de provincie Utrecht. De werkzaamheden starten eind augustus / begin september waardoor dit mogelijk van toepassing is. Voor haas wordt geen ontheffing aangevraagd. Het eventuele verlies van een verblijfplaats langs een te vergraven oever staat niet in verhouding tot het veelvoud aan oeverlengte dat onaantast blijft en aanbod aan verblijfplaatsen aldaar. Daarnaast worden maatregelen getroffen om het doden van dieren te voorkomen (zie H.5).

4 Bepaling en beoordeling van effecten

In dit hoofdstuk worden de effecten van de aanleg- en gebruiksfase van de waterberging op beschermde soorten beschreven.

4.1 Waterberging Ameide-West

4.1.1 Aanlegfase

Van de bestaande watergang (T-vorm) komt circa 130 m¹ binnen het waterbergingsgebied te liggen; het omliggende maaiveld wordt verlaagd. Deze watergang wordt niet gedempt. De stukken watergang in het verlengde hiervan (ten zuidwesten en noordoosten; *buiten* de waterberging) blijven onaangetast en middels een duiker in verbinding met de bestaande watergang *binnen* de waterberging. De zuidoost lopende watergang ten zuiden van de waterberging (waar tevens eDNA van grote modderkruiper is aangetroffen) blijft onaangetast. De vier nieuwe greppels *binnen* het waterbergingsgebied zijn geschikt voortplantingswater voor grote modderkruiper (en heikikker). Het omliggende plas-dras terrein is geschikt landbiotoop voor heikikker en rugstreeppad.

Grote modderkruiper

In de aanlegfase zijn effecten op grote modderkruiper uitgesloten omdat het bestaande leefgebied (de watergangen) niet wordt aangetast, met uitzondering van de delen waar deze de nieuwe greppels kruisen. Hier vinden kleinschalige graafwerkzaamheden aan de oever plaats. Dit kan gezien worden als een overtreding van Wnb artikel 3.10 lid 1a (opzettelijk doden en vangen) en lid 1b (beschadiging of vernietiging van vaste voortplantings- en of rustplaatsen).

Rugstreeppad

In de aanlegfase wordt het maaiveld binnen de waterberging afgegraven. Dit is landbiotoop van rugstreeppad en vormt onderdeel van het leefgebied. Met de ingreep wordt leefgebied vergraven en mogelijk individuen gedood. Dit is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 (het is verboden om soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied te doden of te vangen) en 4 (het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen). Mitigerende maatregelen zijn nodig om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Aangezien negatieve effecten niet volledig zijn uitgesloten, is voor de ingreep een ontheffing nodig.

Heikikker

In de aanlegfase blijven de bestaande watergangen (voortplantingswater van heikikker) onaangetast. Effecten op voortplantingswater zijn uitgesloten. Daarnaast wordt het

maaiveld binnen de waterberging afgegraven. Dit is landbiotoop van heikikker en vormt onderdeel van het leefgebied. Met de ingreep wordt leefgebied vergraven en mogelijk individuen gedood. Dit is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 (het is verboden om soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied te doden of te vangen) en 4 (het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen). Mitigerende maatregelen zijn nodig om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Aangezien negatieve effecten niet volledig zijn uitgesloten, is voor de ingreep een ontheffing nodig.

Broedvogels

Effecten op broedvogels in de aanlegfase zijn uitgesloten, omdat de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden.

Beoordeling in het kader van de Wnb

In de aanlegfase vindt mogelijk overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en lid 4 plaats ten aanzien van rugstreeppad en heikikker en Wnb artikel 3.10 lid 1a en 1b ten aanzien van grote modderkruiper.

4.1.2 **Gebruiksfase**

In de gebruiksfase is naar inschatting twee tot maximaal vier keer per jaar sprake van een verhoogd waterpeil als gevolg van hevige neerslag. Effecten van beheer van de waterberging zijn op voorhand uitgesloten omdat dit volledig is afgestemd op de kwetsbare perioden van beschermde soorten en gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode.

Grote modderkruiper

Na hevige neerslag loopt de waterberging vol met water. Dit is vergelijkbaar met de overstromingsgebieden waar de grote modderkruiper van nature voorkomt en heeft geen effect op de functie van de watergangen binnen het waterbergingsgebied. De nieuwe watergangen zijn gebaseerd op de eisen van deze soort (BIJ12, 2021) en tevens geschikt leefgebied voor grote modderkruiper. Doordat de watergangen binnen het waterbergingsgebied ook tijdens de gebruiksfase in contact staan met het omliggende watersysteem is geen sprake dat de dieren geïsoleerd raken van de aangrenzende populatie. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden in de gebruiksfase.

Rugstreeppad

In de gebruiksfase is het verlaagde maaiveld geschikt als landbiotoop voor rugstreeppad. Door de verlaagde ligging ontstaat een plas-dras situatie die voor amfibieën geschikter is dan het maaiveld in de huidige situatie. De nieuwe greppels zullen zeker in het eerste jaar na aanleg geschikt zijn als voortplantingswater voor rugstreeppad, maar na verloop van tijd minder geschikt raken. Een tijdelijke verhoging van het waterpeil heeft geen negatief effect op de functie van landbiotoop en potentieel voortplantingswater. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden in de gebruiksfase.

Heikikker

In de gebruiksfase is het verlaagde maaiveld ook voor heikikker geschikt landbiotoop. De bestaande watergangen blijven geschikt voortplantingswater en de nieuwe greppels ontwikkelen zich tot geschikt voortplantingswater (BIJ12, 2017a). De aanwezige drempels zorgen ervoor dat roofvis zoveel mogelijk uit deze greppels blijven. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden in de gebruiksfase.

Broedvogels

Bij hevige neerslag stijgt het waterpeil in het waterbergingsgebied. Indien dit in het broedseizoen plaatsvindt kan niet op voorhand worden uitgesloten dat hier één of meerdere (water)vogels aan het broeden zijn. Door een hoger waterpeil worden aanwezige nesten mogelijk vernield. Dit is een overtreding van Wnb artikel 3.1 lid 2 (vernieling nestlocaties). Er zijn geen maatregelen mogelijk om dit te voorkomen zonder dat de waterberging niet kan functioneren waar deze voor bedoeld is.

Beoordeling in het kader van de Wnb

In de gebruiksfase vindt mogelijk overtreding van de Wnb artikel 3.1 lid 2 ten aanzien van één of meerdere broedende vogels plaats.

4.2 Waterberging Ameide-Oost

4.2.1 Aanlegfase

In Ameide-Oost worden verschillende watergangen vergraven en verbreed, één watergang gedempt en twee geïsoleerde greppels aangelegd. In dit gebied zijn rugstreeppad en heikikker aangetroffen, en kunnen broedende vogels niet worden uitgesloten.

Rugstreeppad

Met het vergraven van watergangen wordt voortplantingswater aangetast en mogelijk individuen gedood. Dit is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 (het is verboden om soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied te doden of te vangen) en 4 (het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen). Het landbiotoop (waarvan een veelvoud aanwezig is in de directe en ruime omgeving) blijft onaangetast. Mitigerende maatregelen zijn nodig om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Aangezien negatieve effecten niet volledig zijn uitgesloten, is voor de ingreep een ontheffing nodig. Compensatie wordt besproken onder 'gebruiksfase'.

Heikikker

Het vergraven van watergangen leidt net als voor rugstreeppad alleen tot aantasting van voortplantingswater van heikikker, en mogelijk doden van individuen. Dit is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 (het is verboden om soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied te doden of te vangen) en 4 (het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen). Mitigerende maatregelen zijn nodig om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Aangezien negatieve effecten

niet volledig zijn uitgesloten, is voor de ingreep een ontheffing nodig. Compensatie wordt besproken onder 'gebruiksfase'.

Broedvogels

Effecten op broedvogels in de aanlegfase zijn uitgesloten, omdat de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden.

Beoordeling in het kader van de Wnb

In de aanlegfase vindt mogelijk overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en lid 4 plaats ten aanzien van rugstreeppad en heikikker.

4.2.2 **Gebruiksfase**

In de gebruiksfase is naar inschatting twee tot maximaal vier keer per jaar sprake van een verhoogd waterpeil als gevolg van hevige neerslag. Effecten van beheer van de waterberging zijn op voorhand uitgesloten omdat dit volledig is afgestemd op de kwetsbare perioden van beschermde soorten en gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode.

Rugstreeppad

In de gebruiksfase vormen de greppels ten zuiden van de centrale bergingsplas geschikt voortplantingswater voor rugstreeppad. Hierbij is het ontwerp van de greppels gebaseerd op de eisen vanuit het kennisdocument (BIJ12, 2017b). Door de geïsoleerde ligging van deze greppels is er geen ruimte voor vis en zijn deze geschikter dan de huidige wateren die door rugstreeppad worden gebruikt als voortplantingswater. Het beheer is afgestemd op de voortplantingsfunctie van rugstreeppad. Hierdoor is geen compensatie nodig voor verlies aan oppervlakte voortplantingswater.

Een tijdelijke verhoging van het waterpeil na hevige neerslag heeft geen negatief effect op de functie van landbiotoop en potentieel voortplantingswater. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden in de gebruiksfase.

Heikikker

In de gebruiksfase is binnen Ameide-West nieuw voortplantingswater voor heikikker gerealiseerd, binnen de waterberging aldaar (zie § 4.1). Hierbij is het ontwerp van de watergangen gebaseerd op de eisen vanuit het kennisdocument (BIJ12, 2017a). De aanleg van natuurvriendelijke oevers in Ameide-Oost zijn weliswaar geschikt leefgebied voor heikikker (en rugstreeppad), maar geschiktheid als voortplantingswater neemt mogelijk af door de toenemende invloed van vis. Hierdoor is geen compensatie nodig voor verlies aan oppervlakte voortplantingswater.

Een tijdelijke verhoging van het waterpeil na hevige neerslag heeft geen negatief effect op de functie van landbiotoop en potentieel voortplantingswater. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden in de gebruiksfase.

Broedvogels

Bij hevige neerslag stijgt het waterpeil in het waterbergingsgebied. Indien dit in het broedseizoen plaatsvindt kan niet op voorhand worden uitgesloten dat hier één of meerdere (water)vogels aan het broeden zijn. Door een hoger waterpeil worden aanwezige nesten mogelijk vernield. Dit is een overtreding van Wnb artikel 3.1 lid 2 (vernieling nestlocaties). Er zijn geen maatregelen mogelijk om dit te voorkomen zonder dat de waterberging niet kan functioneren waar deze voor bedoeld is.

Beoordeling in het kader van de Wnb

In de gebruiksfase vindt mogelijk overtreding van de Wnb artikel 3.1 lid 2 ten aanzien van één of meerdere broedende vogels plaats.

5 Maatregelen

In paragraaf 5.1 wordt ingegaan op de voorzorgsmaatregelen voor soorten waarmee overtreding van verbodsbepalingen voorkomen wordt. Vervolgens worden de mitigerende en compenserende maatregelen uitgewerkt die voor de grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad worden getroffen.

5.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

In onderstaande alinea's worden de algemene voorzorgsmaatregelen die bij de uitvoering van het project bij Ameide-West en Ameide-Oost genomen worden beschreven.

Vleermuizen

In de nabije omgeving van beide plangebieden bevindt zich een mogelijke vliegroute (en foerageergebied) voor vleermuizen. Verstoring van deze vleermuizen wordt voorkomen door geen werkzaamheden (met extra verlichting) in de schemering of in het donker uit te voeren.

Broedvogels

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten, die in gebruik zijn, moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit gebeurt door (voorbereidende) grondwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaardperiode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort en zelfs per vogelpaar. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus (maar ook eind februari of in september moeten bewoonde nesten ontzien worden en kan een broedvogelcheck dus nodig zijn).

Zorgplicht

Algemene (beschermde) soorten zoals haas, veldmuis, bittervoorn, tiendoornige stekelbaars en zeelt kunnen in de plangebieden verblijfplaatsen of leefgebieden hebben. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de Wnb maar geldt wél de Zorgplicht van de Wnb. Inspecteer daarom voorafgaand aan de start van werkzaamheden de ingreepzone op aanwezigheid en/of schuilplaatsen van deze soorten, zoals haas. Werk te allen tijde in vorstvrije perioden en in één richting om het wegvluchten van betreffende individuen te faciliteren. Verplaats eventueel aanwezige dieren, die niet uit eigen beweging voor de werkzaamheden uit bewegen – bijvoorbeeld egels of padden – naar een veilige en beschutte locatie direct buiten het werkgebied of geef deze dieren wat langer de gelegenheid om het plangebied op eigen gelegenheid te verlaten door de werkzaamheden kortstondig te onderbreken.

5.2 Mitigerende maatregelen

Om de verstoring en/of vernietiging van leefgebied of doden van grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad door de werkzaamheden tot een minimum te beperken worden mitigerende maatregelen genomen. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de minst kwetsbare periode van een soort. Deze worden hieronder beschreven.

5.2.1 Grote modderkruiper

Voor grote modderkruiper zijn de maanden september en oktober de minst kwetsbare periode (Tabel 5.1), mits de temperatuur tussen de 0 en 25°C is (onder het vriespunt of boven de 25°C ontstaat er een lage activiteit omdat het respectievelijk of te koud is of het water is te zuurstofarm). In deze maanden vindt er geen ei-afzetting meer plaats, maar jonge en volwassen exemplaren zijn nog wel actief en trekken langzaam richting het winterhabitat (*buiten* de begrenzing van de waterberging). Het is daarom van belang bij het kleinschalig vergraven van de bestaande oevers de bagger op de kant te zetten en te controleren op individuen. Eventueel aanwezige individuen worden direct teruggezet in de zuidoost lopende watergang buiten het plangebied.

Droogte (die ook in september/oktober kan voorkomen) kan ook een kwetsbare factor zijn. Grote modderkruipers kunnen dan in de modder duiken zonder het winterhabitat bereikt te hebben. Tijdens de eenmalige inspectie voorafgaand aan de werkzaamheden (i.v.m. aanwezigheid heikikker en rugstreeppad; zie volgende paragraaf) kan dit ook gecontroleerd worden.

Tabel 5.1 Kwetsbare periodes van grote modderkruiper.

Periode	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voortplanting												
Overwintering												
Droogte												

5.2.2 Heikikker

Voor heikikker zijn de maanden augustus en september de minst kwetsbare periode (Tabel 5.2). Dit is net na de voortplantingsperiode (half februari tot half juli; in het noorden nog iets later) en voor de overwintering (oktober tot met half februari). Heikikker overwintert weliswaar op het land, maar op vorstvrije, vochtige plaatsen zoals onder boomstronken of dichte vegetaties (Schops, 1991). Dit habitat ontbreekt in beide plangebieden. Ondanks de lage trefkans, kan de soort in deze periode nog wel in het gebied voorkomen. Dit wordt

gecontroleerd door een eenmalige inspectie enkele dagen voorafgaand aan de werkzaamheden. Bij werkzaamheden aan oevers wordt het slib op de kant gezet en gecontroleerd op individuen, voordat het wordt afgevoerd.

Tabel 5.2 Kwetsbare periodes van heikikker.

Periode	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voortplanting												
Overwintering												

5.2.3 Rugstreeppad

Voor rugstreeppad is de periode augustus tot half oktober de minst kwetsbare periode (Tabel 5.3). Dit is na de voortplanting (april tot juli) en voor de winterrust (oktober tot maart). Rugstreeppad overwintert weliswaar op het land, maar op vorstvrije plaatsen, onder losliggende elementen zoals puin of betonelementen. Dit habitat ontbreekt in beide plangebieden. Ondanks de lage trefkans kan de soort in deze periode nog wel in het gebied voorkomen. Dit wordt gecontroleerd worden door een eenmalige inspectie enkele dagen voorafgaand aan de werkzaamheden. Bij werkzaamheden aan oevers wordt het slib op de kant gezet en gecontroleerd op individuen, voordat het wordt afgevoerd.

Tabel 5.3 Kwetsbare periodes van rugstreeppad.

Periode	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voortplanting												
Winterrust												

5.3 Compenserende maatregelen

Om de verstoring en/of vernietiging van leefgebied van grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad door de werkzaamheden tot een minimum te beperken worden compenserende maatregelen genomen. Deze zijn in § 4.2.1 en 4.2.2 reeds behandeld en worden hier niet herhaald.

6 Reikwijdte ontheffingsaanvraag

6.1 Overtreding verbodsbepalingen

In Tabel 6.1 is aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (kunnen) worden overtreden als gevolg van het voornemen en waarvoor ontheffing wordt aangevraagd in de aanleg- en gebruiksfase. Voor de volledigheid zijn tevens de overige soort(groep)en waarvoor maatregelen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen opgenomen.

Tabel 6.1. Overtreding van de verbodsbepalingen door project 'Aanleg twee waterbergingen in Ameide' zonder en met mitigatie + gevolgen voor al dan niet noodzakelijk zijn ontheffingsaanvraag.

Soortgroep- of naam	Relevante verbodsbepalingen	Overtreding verbodsbepaling zonder mitigerende maatregelen	Overtreding verbodsbepaling met mitigerende maatregelen	Ontheffingsaanvraag
Grote modderkruiper	Artikel 3.10, lid 1a: opzettelijk doden en vangen	Ja (aanlegfase)	Nee	Nee
	Artikel 3.10, lid 1b: Beschadiging of vernietiging van vaste voortplantings- en/of rustplaatsen	Ja (aanlegfase)	Mogelijk	Ja
Heikikker	Artikel 3.5, lid 1: doding individuen	Ja (aanlegfase)	Nee	Nee
	Artikel 3.5, lid 4: vernieling voortplantingswater en overwinteringsplekken	Ja (aanlegfase)	Ja	Ja
Rugstreeppad	Artikel 3.5, lid 1: doding individuen	Ja (aanlegfase)	Nee	Nee
	Artikel 3.5, lid 4: vernieling voortplantingswater en overwinteringsplekken	Ja (aanlegfase)	Ja	Ja
Vleermuizen	Artikel 3.5, lid 2: verstoren	Mogelijk (aanlegfase)	Nee	Nee

Soortgroep- of naam	Relevante verbodsbepalingen	Overtreding verbodsbepaling zonder mitigerende maatregelen	Overtreding verbodsbepaling met mitigerende maatregelen	Ontheffingsaanvraag
Broedvogels (wilde eend, meerkoet, waterhoen)	Artikel 3.1, lid 1: doding individuen	Nee	Nee	Nee
	Artikel 3.1, lid 2: vernieling nestlocaties	Ja (gebruiksfase)	Ja	Ja
	Artikel 3.1, lid 4 verstoren van individuen	Nee	Nee	Nee
Algemene soorten grondgeboden zoogdieren, amfibieën en grondgebonden zoogdieren	Artikel 1.11: zorgplicht	Ja	Nee	Nee

6.2 Locatie waarvoor ontheffing wordt aangevraagd

De ontheffingsaanvraag is van toepassing op het complete plangebied (verdeeld in Ameide-West en Oost), voor zowel de aanleg- als gebruiksfase. De locaties van de deelgebieden zijn weergegeven in Figuur 1.

6.3 Periode waarvoor de ontheffing wordt aangevraagd

De ontheffing is benodigd voor de gehele periode waarbinnen de werkzaamheden plaatsvinden. Zekerheidshalve wordt de ontheffing aangevraagd voor een periode van 4 jaar. Dit om eventuele uitloop van de werkzaamheden op te vangen. De ontheffing wordt zodoende aangevraagd voor de periode maart 2024 t/m september 2028.

7 Staat van instandhouding

Voor beschermde soorten waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd, moet worden aangetoond dat de gunstige staat van instandhouding (GSvl) van de soort niet in het geding komt als gevolg van de voorziene ingreep/herontwikkeling.

De volgende criteria zijn van belang bij het onderbouwen van de staat van instandhouding:

- De omvang van de populatie;
- De verspreiding van de populatie;
- Het leefgebied, de functionaliteit van het leefgebied en het natuurlijke verspreidingsgebied;
- Toekomstperspectief.

Onderstaande paragrafen geven een korte samenvatting over de huidige staat van instandhouding. Ten aanzien van mogelijke broedende watervogels in de gebruiksfase worden alleen wilde eend, meerkoet en waterhoen behandeld omdat broedgevallen van deze soorten het meest aannemelijk is.

7.1 Grote modderkruiper

7.1.1 Landelijke staat van instandhouding

Grote modderkruiper wordt in Nederland voornamelijk langs rivieren en beken (incl. de oorspronkelijke trajecten) waargenomen (Verspreidingsatlas, 2022) in verlandingshabitat. Monitoringsgegevens over toe- of afname van aantallen in Nederland zijn onbekend, hoewel er sterke aanwijzingen zijn van een afname na 1930 door de afname van verlandingshabitat. De soort heeft op de Rode Lijst de status 'kwetsbaar'.

7.1.2 Lokale staat van instandhouding

In de afgelopen 10 jaar zijn 37 waarnemingen (58 individuen) bekend binnen 5km² rondom Ameide (ten noorden van de Lek niet meegerekend) (NDFF). De soort is voornamelijk aangetroffen in de sloten tussen de weilanden; de voormalige overstromingsvlakten. Deze sloten worden intensief geschoond en er is waarschijnlijk een tegennatuurlijk peilbeheer wat beide een negatief effect heeft op de aanwezigheid van grote modderkruiper.

7.1.3 Gevolgen van project voor de staat van instandhouding

De grote modderkruiper heeft zowel landelijk als lokaal in Ameide-West geen gunstige staat van instandhouding. Door de ingreep blijft bestaand leefgebied behouden en

geschikt. Door het treffen van maatregelen worden effecten op individuen voorkomen. De gunstige staat van instandhouding komt door de ingreep niet verder in het geding.

7.2 Heikikker

7.2.1 Landelijke staat van instandhouding

Heikikker is een wijdverspreide soort in Nederland (Verspreidingsatlas, 2022) en komt voor op heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland, alles met een hoge waterstand. Landelijk gezien kent de soort een stabiele trend (BIJ12, 2017a) en heeft het op de Rode Lijst de status 'Thans niet bedreigd'.

7.2.2 Lokale staat van instandhouding

Binnen 5km² rondom Ameide (ten noorden van de Lek niet meegerekend) zijn 577 individuen waargenomen in de laatste 10 jaar (NDFF). In de omgeving is zeer veel geschikt habitat aanwezig in vorm van half natuurlijk grasland en poldersloten (BIJ12, 2017a). Ook lokaal is er een gunstige staat van instandhouding.

7.2.3 Gevolgen van project voor de staat van instandhouding

Met de landelijk stabiele trend, het voorkomen van meerdere populaties en op maat afgestemde maatregelen voor de heikikker als onderdeel van deze ingreep worden nadelige effecten van de werkzaamheden op de gunstige staat van instandhouding van heikikker zowel uitgesloten.

7.3 Rugstreeppad

7.3.1 Landelijke staat van instandhouding

Rugstreeppad komt plaatselijk zeer algemeen voor, met uitzondering van het noorden, oosten en zuiden van Nederland waar de soort meer versnipperd voorkomt (BIJ12, 2017b). Landelijk kent de soort een stabiele trend in aantalsontwikkeling (RAVON, 2022) en op de Rode Lijst is de status 'Gevoelig'.

7.3.2 Lokale staat van instandhouding

Binnen 5km² rondom Ameide (ten noorden van de Lek niet meegerekend) zijn in totaal 119 individuen, grotendeels rondom Ameide-Oost waargenomen in de laatste 10 jaar (NDFF). Het projectgebied ligt in een gebied met een hoge verspreiding (RAVON, 2022). In de omgeving van beide deelgebieden is geschikt landbiotoop aanwezig in de vorm van graslanden, die bovendien kunnen onderlopen en dienen als voortplantingshabitat. Daarnaast is er voldoende vergraafbare bodem en losliggende elementen rondom bebouwing aanwezig wat dient als winterhabitat.

7.3.3 **Gevolgen van project voor de staat van instandhouding**

Met de landelijk stabiele trend, het voorkomen van meerdere populaties en op maat afgestemde maatregelen voor de heikikker als onderdeel van deze ingreep worden nadelige effecten van de werkzaamheden op de gunstige staat van instandhouding van heikikker zowel uitgesloten.

7.4 **Wilde eend, meerkoet, waterhoen**

7.4.1 **Landelijke staat van instandhouding**

De staat van instandhouding van meerkoet als broedvogel in Nederland is gunstig. De staat van instandhouding van waterhoen is zeer ongunstig, die van wilde eend matig ongunstig. Verdroging van moerassen en intensief slootrandenbeheer wordt gezien als de belangrijkste factoren voor de ongunstige staat van instandhouding van waterhoen. Voor wilde eend wordt een te hoge kuikensterfte als belangrijkste oorzaak gezien (sovon.nl).

7.4.2 **Lokale staat van instandhouding**

Genoemde soorten zijn talrijk in waterrijke gebieden, waaronder de polder van Laag Nederland. De polder rond Ameide is hierop geen uitzondering en behoort – landelijk gezien – tot de gebieden met één van de hoogste dichtheden (sovon.nl/verspreiding en trends).

7.4.3 **Gevolgen van project voor de staat van instandhouding**

Door een verhoogd waterpeil na een periode van hevige regenbuien kunnen nesten onder water komen te staan. De kans hierop is niet significant hoger dan in de huidige situatie, waarbij het waterpeil ook kan fluctueren naar aanleiding van hevige regenval. Dit geldt alleen voor wilde eend en waterhoen, die hun nest in de oever bouwen. Het nest van een meerkoet drijft en fluctueert mee met de waterstand. Het aantal broedpaar dat hiermee gemoeid is, is naar verwachting beperkt en weegt niet op tegen de oppervlakte aan toename van geschikt broedbiotoop die door de ingreep wordt gecreëerd (denk aan de hoeveelheid natuurvriendelijke oevers en -beheer die onderdeel uitmaken van het plan) en grote delen van het jaar *niet* onder water staan. Dit levert een positieve bijdrage aan het broedsucces van deze soorten. Daarnaast geldt dat het risico op vernieling van een nest alleen beperkt is tot de broedperiode; zodra de eieren zijn uitgekomen verlaten de jongen het nest.

Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat de beoogde ingreep geen nadelige effecten heeft op de gunstige staat van instandhouding van meerkoet, wilde eend en waterhoen zowel uitgesloten. Mocht sprake zijn van een effect dan is deze eerder positief dan negatief.

8 Alternatievenafweging

Voor de beschermde soorten dient te worden aangetoond dat er geen alternatief is voor de voorgenomen activiteit, die geen of minder negatieve effecten heeft voor de betreffende soort(en). In navolgende paragrafen wordt beschreven waarom het niet uitvoeren van het project (het nul-alternatief), de uitvoering van het project op een alternatieve locatie, alternatieven in de uitvoering (werkwijze) en alternatieven in de planning van het plangebied niet mogelijk zijn. De informatie is gebaseerd op de informatie die door de opdrachtgever is aangeleverd. Hierbij is geen onderscheid tussen de aanleg- en gebruiksfase.

8.1 Alternatieve locatie

Nul-alternatief

Ameide heeft een waterbergingsopgave van 0,9 ha waarvan 0,6 hectare aan de westzijde en 0,3 hectare aan de oostzijde van Ameide ingevuld dient te worden. De aanleg van de twee waterbergingen lost een knelpunt in het lokale watersysteem op door de kans op wateroverlast in het stedelijk gebied van Ameide te verkleinen. Het niet aanleggen van de waterbergingen zorgt ervoor dat het waterschap niet voldoet aan wettelijk opgelegde normen voor het watersysteem.

Alternatieve locatie

De waterberging dient te voldoen aan de volgende hydrologische randvoorwaarden:

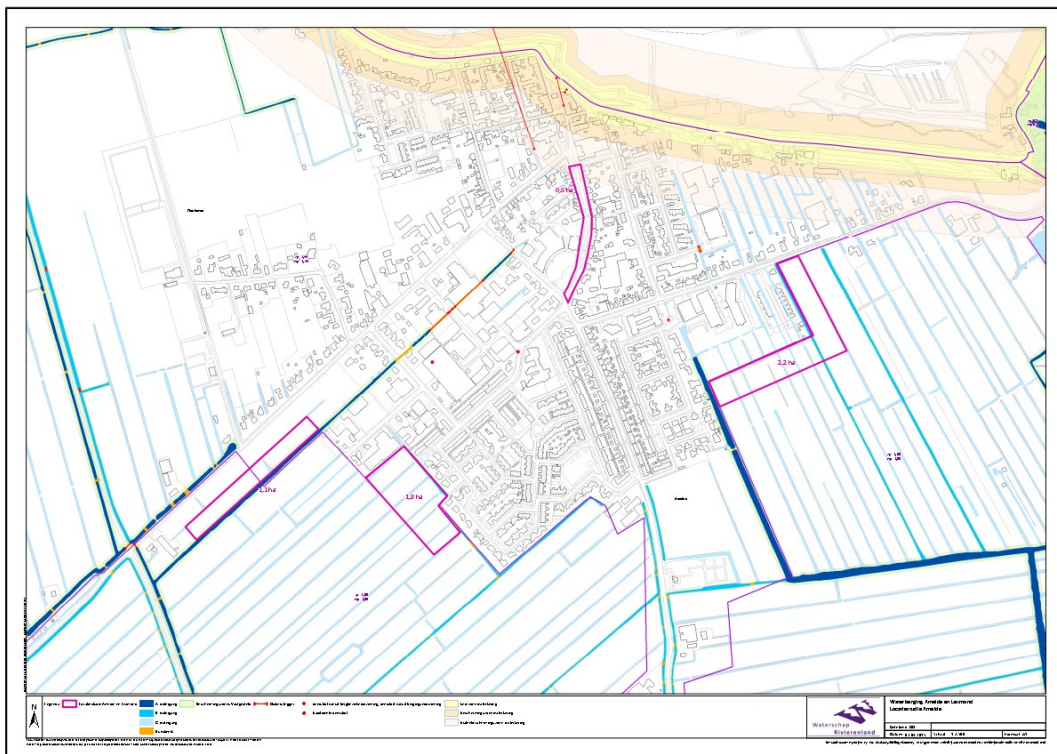
1. Waterberging moet doelmatig in te zetten zijn en aansluiten op een hoofdwatgang (Primair/voorheen A-wg), en anders op een secundaire watgang (voorheen B-wg)
2. Het watersysteem Ameide bestaat in feite uit twee gescheiden afstromende systemen (Oost en West). Het heeft daarom de voorkeur om de wateropgave in twee bergingsvoorzieningen te realiseren.

De locaties van de waterbergingen dienen zo dicht mogelijk bij de kern van Ameide te liggen en bij een watgang met een functie voor de aan- en afvoer van water. Op basis van het Waterplan zijn vier zoekgebieden aangewezen die voldoen aan de voorwaarden: Tiendweg / Hogewaard (waterberging Ameide-west), Princes Marijkeweg (waterberging Ameide-oost), Prinsengracht en Aaksterveld (Figuur 7). In de planvormingsfase zijn door het waterschap potentiële locaties verkend waarbij grondverwerving en hydrologische randvoorwaarden doorslaggevend zijn geweest in de locatiekeuze voor de betreffende twee locaties.

De locatie Prinsengracht is een gedempte watgang (1937). Het betreft een straat met twee rijbanen gescheiden door een brede groenstrook, de vroegere watgang. In die groenstrook ligt de riolering en de inlaatleiding (Lek-> polder) De openbare ruimte is een

paar jaar geleden opnieuw ingericht. De locatie is niet geschikt voor de waterberging vanuit het stedelijk waterplan vanwege de hoogteligging en het feit dat de openbare ruimte onlangs opnieuw is aangelegd (kapitaalverspilling). Locatie Aaksterveld voldoet aan de hydrologische randvoorwaarden en behoort ook tot het leefgebied van dit in dit activiteitenplan genoemde soorten. Om het karakteristieke lijnvormige / open landschap achter het Aaksterveld te behouden is deze alsnog afgevalen en gekozen voor de berging bij Tiendweg / Hogewaard.

Figuur 7. Locatiestudie waterberging Ameide: zoekgebieden zijn gemarkeerd als roze vlak.
bron: Waterschap Rivierenland.

De gekozen locaties Tienweg / Hogewaard (Ameide-west) en Princes Marijkeweg (Ameide-oost) liggen in/nabij de zoekgebieden. Grondverwerving is in projecten een uitdaging en dat heeft dan ook lang geduurd. In 2016/2017 is het waterschap in gesprek gekomen met de grondeigenaar van beide locaties die het gesprek hierover wilde voeren. De pachter had namelijk aangegeven ermee te willen stoppen.

Een alternatieve locatie die minder schade kan veroorzaken aan de betreffende soorten is derhalve niet voorhanden.

8.2 Alternatieven in inrichting en uitvoering

Werkwijze en inrichting

Door het nemen van soortgerichte maatregelen worden nadelige effecten op beschermde soorten voorkomen dan wel beperkt. Er worden maatregelen getroffen om te zorgen dat

individuen niet worden gedood en om verstoring zoveel mogelijk te voorkomen. Een beter uitvoeringsalternatief is er niet voor de gemoeide beschermde soorten.

Ameide-west

Het perceel is 8055 m² groot waarvan 6000 m² ingericht dient te worden als waterberging. Aan de noordzijde van het perceel loopt een rioolwatertransportleiding waardoor deze strook niet afgegraven kan worden. Hierdoor is een lijnvormige waterberging of sloot geen mogelijkheid op het perceel, omdat daarmee onvoldoende waterberging gerealiseerd kan worden om aan de opgave te voldoen. Een vlakvormige waterberging is hiermee het enige alternatief waarmee de gehele wateropgave ingelost kan worden.

Ameide-oost

De huidige inrichting sluit met de lijnvormige structuur aan bij de verkavelingsstructuur van het landschap. Een vlakvormige waterberging past hier minder goed bij en is ook niet nodig vanuit de bergingsopgave.

Alternatieven in planning

Voor zowel heikikker, grote modderkruiper en rugstreeppad is het najaar (rondom september) de minst kwetsbare periode. Het uitvoeren van de werkzaamheden in een andere periode dan het najaar zou de verstoring van de soorten alleen maar vergroten. Er is simpelweg geen alternatieve planning mogelijk die minder effect heeft op deze soorten.

9 Wettelijk belang

9.1 Selectie wettelijk belang

Er wordt een ontheffing aangevraagd voor de aanleg- en gebruiksfase van twee waterbergingen voor het volgende wettelijke belang ten aanzien van broedvogels, heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper:

Tabel 9.1. Wettelijk belang waaronder een ontheffing wordt aangevraagd.

Soort	Wnb- beschermingsregime	Wettelijke belangen
Broedvogels (met name watervogels)	Artikel 3.1	in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
Heikikker, rugstreeppad	Artikel 3.5	in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
Grote modderkruiper	Artikel 3.10	in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

9.2 Onderbouwing wettelijk belang

Het waterschap moet als beheerder van het watersysteem zorgen dat het oppervlaktewater voldoet aan normen voor wateroverlast. Waterschap Rivierenland heeft op basis van de NBW 2003 (Nationaal Bestuursakkoord Water) de wateropgave voor Ameide bepaald.

In opdracht van gemeente Vijfheerenlanden (voorheen gemeente Zederik) en Waterschap Rivierenland heeft RPS BCC in 2008 een stedelijk waterplan opgesteld voor de gemeente Zederik. In het waterplan staat een korte beschrijving van watersysteem en waterketen en de visie van gemeente en waterschap ten aanzien van het watersysteem, waaronder Ameide. Het hoofddoel van het waterplan is het creëren van een duurzaam, veilig en robuust watersysteem. Het is daarom in het belang van de volksgezondheid en veiligheid

omdat het aanleggen van de bergingen zorgt dat in het gebied minder wateroverlast is. In de huidige situatie kan bij hevige regenval het gebied de afvoer niet aan en komen putdeksels omhoog. In 2006 is een ecoscan uitgevoerd in Ameide. De ecologische kwaliteit van de oevers van de Tipsloot en de watergangen aan de randen van de kern is slecht en de ecologische kwaliteit van het water is zeer slecht. De chemische kwaliteit van het oppervlaktewater is zeer beperkt gemeten. Met de aanleg van de waterbergingen wordt de wateroverlast in het gebied verminderd en de waterkwaliteit verbeterd. Een betere waterkwaliteit draagt bij aan de *volksgezondheid* en een vermindering van de wateroverlast draagt bij aan de *openbare veiligheid*. Een deel van de wateropgave wordt opgelost aan de westzijde van Ameide. Het andere deel van de wateropgave wordt opgelost aan de oostzijde van Ameide. Beide locaties samen is de wateropgave voor Ameide opgelost.

Literatuur

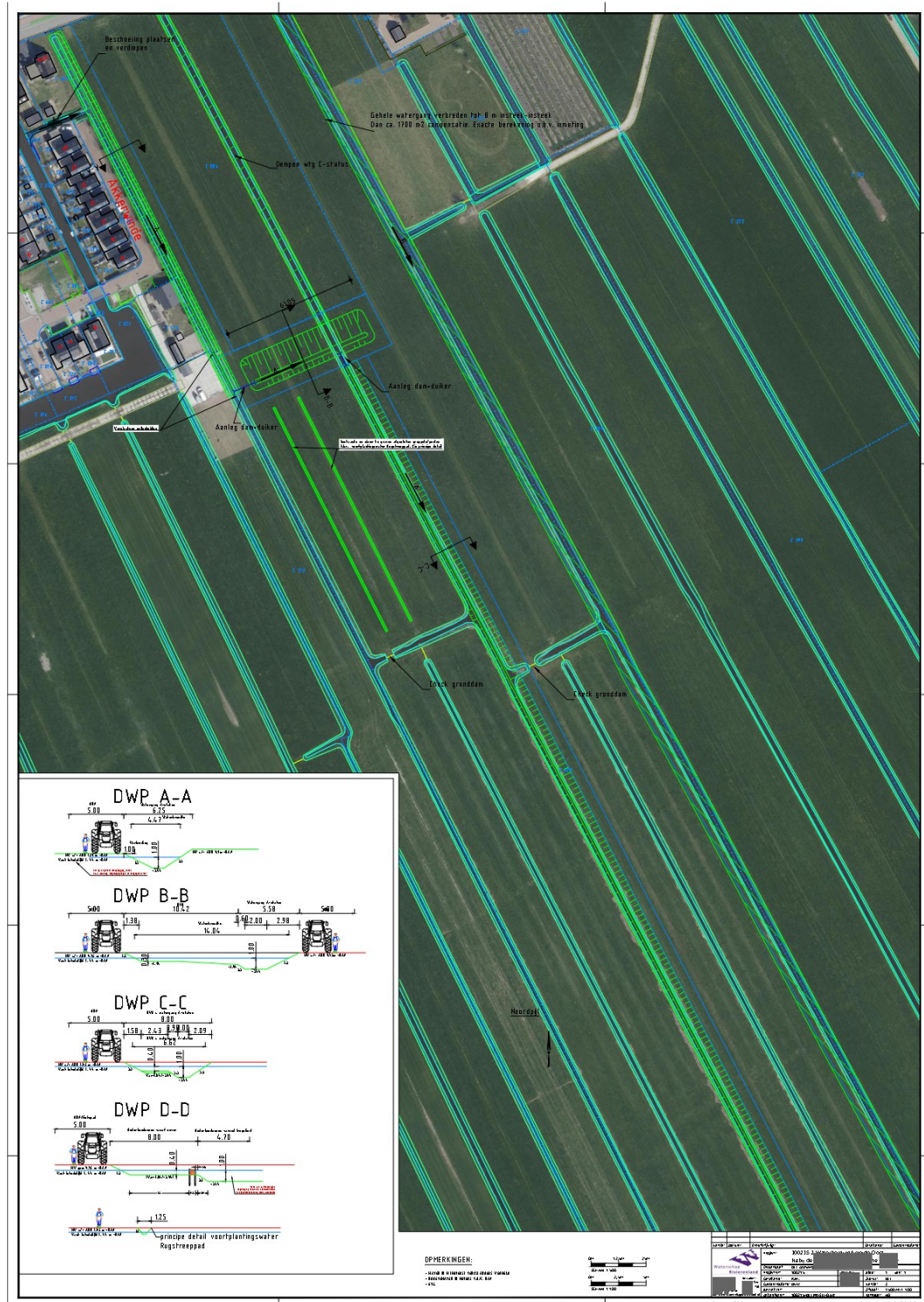
- BIJ12, 2021. Kennisdocument Grote modderkruiper, versie 2.0.
- BIJ12, 2017a. Kennisdocument Heikikker, versie 1.0.
- BIJ12, 2017b. Kennisdocument Rugstreeppad, versie 1.0.
- Spruijt, D.S., 2022a. Notitie quick scan beschermde soorten waterbergingen, Ameide. Bureau Waardenburg.
- Spruijt, D.S., 2022b. Notitie Aanvullend onderzoek grote modderkruiper, heikikker, rugstreeppad waterbergingen, Ameide. Bureau Waardenburg.
- NDFF (Nationale database Flora en Fauna) – geraadpleegd in maart-november 2022.
- NDFF Verspreidingsatlas. <http://verspreidingsatlas.nl>. FLORON (2014) – geraadpleegd in november 2022.
- RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland). – geraadpleegd in november 2022.
- Schops, I., 1991. Amfibieën en reptielen in Limburg. Verspreiding, bescherming en herkenning. Likona.
- Waterschap Rivierenland, 2022. Enkelvoudige Nadere offerteaanvraag aanleg twee waterbergingen in Ameide. Referentienummer: 2022016319 / 2022016521 Tender: 194841. Versiebeheer 01.2020/MS/RVO.

Bijlage II Ontwerptekening Ameide-Oost

Bijlage III *Quick scan* beschermde soorten waterbergingen, Ameide

NOTITIE

Waterschap Rivierenland

[REDACTED]

Postbus 599

[REDACTED] Tiel

DATUM: 14 maart 2022
ONS KENMERK: 22-0124/22.02109/DirSp
UW KENMERK: 2022025562
AUTEUR: [REDACTED]
PROJECTLEIDER: [REDACTED]
STATUS: versie 1.0
CONTROLE: [REDACTED]

Notitie *quick scan* beschermde soorten waterbergingen, Ameide

Waterschap Rivierenland is voornemens om in twee gebieden te Ameide een waterberging te realiseren. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 7 maart 2022) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep op beschermde soorten beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Conclusie

De beoordeling betreft het afgraven van twee graslandpercelen ten westen en oosten van Ameide. Een overzicht van de functie van het westelijk en oostelijk plangebied voor en eventuele effecten op beschermde soorten is weergegeven in Tabel 1 en 2.

Tabel 1. Wnb beoordeling beschermde soorten westelijk plangebied.

Soortgroep	Functie plangebied	Risico op negatieve effecten	Overtreding Wnb	Ontheffing Wnb nodig	Nader onderzoek / maatregelen
Planten, ongewervelden, reptielen	Geen	Nee	Nee	Nee	Nee
Vissen	Mogelijk leefgebied grote modderkruiper	Ja	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek en eventueel maatregelen
Amfibieën	Mogelijk leefgebied rugstreeppad en heikikker	Ja	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek en eventueel maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	Leefgebied vrijgestelde soorten (haas, bosmuis, etc.)	Ja	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen	Mogelijk vliegroute en foerageergebied aan de zuidgrens (net buiten) plangebied	Mogelijk	Mogelijk	Nee, indien maatregelen	Maatregelen
Vogels met jaarrond beschermd nest	Niet essentieel foerageergebied	Nee	Nee	Nee	Nee
Overige soorten broedvogels	Broedgebied voor diverse soorten	Ja	Mogelijk	Nee, indien maatregelen	Maatregelen

Tabel 2. Wnb beoordeling beschermde soorten oostelijk plangebied.

Soortgroep	Functie plangebied	Risico op negatieve effecten	Overtreding Wnb	Ontheffing Wnb nodig	Nader onderzoek / maatregelen
Planten, ongewervelden, reptielen	Geen	Nee	Nee	Nee	Nee
Vissen	Mogelijk leefgebied grote modderkruiper	Ja	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek en eventueel maatregelen
Amfibieën	Mogelijk leefgebied rugstreeppad en heikikker	Ja	Mogelijk	Mogelijk	Nader onderzoek en eventueel maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	Leefgebied vrijgestelde soorten (haas, veldmuis, etc.)	Ja	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen	Mogelijk vliegroute en foerageergebied langs zuidgrens plangebied	Mogelijk	Mogelijk	Nee, indien maatregelen	Maatregelen
Vogels met jaarrond beschermd nest	Niet essentieel foerageergebied (voor o.a. buizerd)	Nee	Nee	Nee	Nee
Overige soorten broedvogels	Broedgebied voor diverse soorten	Ja	Mogelijk	Nee, indien maatregelen	Maatregelen

Op basis van de beschikbare informatie kan geen uitsluitel worden gegeven over de actuele betekenis van beide plangebieden voor grote modderkruiper, rugstreeppad en heikikker. Om hierover uitsluitel te kunnen geven, is nader onderzoek nodig. Indien het plangebied van wezenlijke betekenis is voor deze soort(en), kan naar het oordeel van het Bevoegd Gezag een ontheffing van de Wnb noodzakelijk zijn.

Beide plangebieden vormen geschikt broedbiotoop voor verschillende algemene soorten broedvogels. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedende vogels om negatieve effecten op deze soorten – en daarmee overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb – te voorkomen.

Net buiten het westelijk plangebied en aan de zuidgrens van het oostelijk plangebied bevinden zich mogelijk vliegroutes en foerageergebied voor vleermuizen. Bij planning en uitvoering dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van vleermuizen om negatieve effecten te voorkomen en daarmee overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb – te voorkomen.

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen essentiële functie, geldt een vrijstelling of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten. Effecten op beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) zijn uitgesloten en de regels m.b.t. houtopstanden zijn niet van toepassing op de ingreep. Een beoordeling van effecten van stikstofdepositie op beschermde gebieden maakt geen onderdeel uit van dit rapport.

Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Het projectgebied bestaat uit een westelijk en een oostelijk plangebied rond Ameide (Figuur 1). Het westelijk plangebied (Figuur 2 en 3) heeft het een oppervlakte van ca. 0,6 hectare en het oostelijk plangebied (Figuur 4) van ca 5,5 ha. Momenteel zijn beide deelgebieden in gebruik als agrarisch grasland.

Figuur 1. Globale ligging van het westelijk en oostelijk plangebied rond Ameide (Waterschap Rivierenland, 2022).

Figuur 2. Oosthelft van het westelijke plangebied.

Figuur 3. Deel van de watergangen in het westelijk plangebied. De bomenrij en schuur op de achtergrond vallen buiten het plangebied.

Figuur 4. Deel van het westelijk plangebied met één van de aanwezige watergangen.

Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Waterschap Rivierenland. Het project betreft het realiseren van waterberging in beide plangebieden. Voor het *westelijk plangebied* gaat deze uit van het afgraven van het perceel met 1 meter. Voor het *oostelijk plangebied* worden 4 mogelijke varianten onderzocht, namelijk:

1. Vlakvormige natte waterberging.
2. Vlakvormige droge waterberging.
 - a. Afgraven op zomerpeil stedelijk gebied +0,2 m.
 - b. Afgraven op zomerpeil stedelijk gebied.
3. Lijnvormige natte waterberging.

Daarnaast wordt in het oostelijke plangebied onderzocht wat de mogelijkheden zijn om een grotere waterberging aan te leggen, omdat omliggende percelen hier in principe ruimte voor bieden.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie Utrecht een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Natura 2000-gebieden

Het westelijke en oostelijke plangebied maken geen deel uit van een Natura 2000-gebied en liggen op respectievelijk 1 km afstand (Uiterwaarden Lek) en 500 m afstand (Zouweboezem) van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. De ingreep veroorzaakt geen fysieke noch indirecte aantasting van kwalificerende soorten en vegetatietypen in deze Natura 2000-gebieden (bijvoorbeeld als gevolg van geluid, trilling etc.). Significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten. Een beoordeling van effecten van stikstofdepositie op beschermde gebieden maakt geen onderdeel uit van deze notitie.

Natuurnetwerk Nederland

De plangebieden maken geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Op grond van de aard van de ingreep en afstand tussen NNN en de plangebieden zijn effecten op het NNN uitgesloten.

Houtopstanden

In beide plangebieden staan geen bomen. De regels ten aanzien van houtopstanden zijn niet van toepassing.

Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van de plangebieden van beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 4 maart 2022. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. 1 km om het plangebied en gegevens tot 5 jaar oud. Daarnaast is – voor zover relevant – gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

De plangebieden zijn op 7 maart 2022 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.). Hierbij is gebruik gemaakt van een steeknet om de watergangen steekproefsgewijs te bemonsteren. Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Westelijk plangebied

Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en het aanwezige habitat wordt geconcludeerd dat het westelijk plangebied geen betekenis heeft voor de soortgroep reptielen. Het plangebied is daarom beoordeeld op de eventuele betekenis voor beschermde soorten planten, ongewervelden, vissen, amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels.

Planten

In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten. Bij het veldonderzoek zijn ook geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Op grond van de aangetroffen terreinkenmerken worden beschermde plantensoorten ook niet verwacht (potenties op basis van het aanwezige bodemtype, de zuurgraad, voedselrijkdom etc. ontbreken). Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde plantensoorten.

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden bekend. Tijdens het veldbezoek is ook geen geschikt biotoop aangetroffen in de vorm van schoon water met een rijke onderwatervegetatie voor platte schijfhoren. Daarnaast ontbreken bijvoorbeeld geschikte onderwater- en/of waardplanten zoals krabbenscheer voor groene glazenmaker. Het plangebied heeft geen functie voor beschermde soorten ongewervelden.

Vissen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de beschermde grote modderkruiper (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) bekend. Deze soort kan óók voorkomen in de watergangen van het plangebied, maar is tijdens de *quick scan* op 7 maart 2022 niet vastgesteld (de eenmalige schepnetbemonstering tijdens de *quick scan* vormt echter geen protocollair volledig onderzoek naar deze soort; zie hoofdstuk 'Aanvullend onderzoek en randvoorwaarden'). Tijdens het veldbezoek zijn wél de algemeen voorkomende soorten tiendoornige stekelbaars en zeelt gevangen. Deze soorten hebben geen beschermde status.

Amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen bekend van heikikker (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*). In het plangebied liggen ook enkele wateren die in principe geschikt zijn als voortplantingswater voor deze soort (Figuur 3). In het grasland bevinden zich daarnaast ondiepe greppels (Figuur 5) die kunnen dienen als foerageergebied voor zowel juveniele als volwassen individuen. Bovendien bevinden zich houtwallen, begroeide greppels, bosschages, etc., die in potentie geschikt zijn als land- en/of overwinteringshabitat (perceelgrenzen van boerenerven en dergelijke) op korte afstand van het plangebied (royaal binnen de gemiddelde actieradius van zich hier eventueel voortplantende heikikkers).

Ten tijde van het veldbezoek waren amfibieën echter nog niet actief (winterslaap), dus deze zijn niet vastgesteld. Gelet op het voorkomen van heikikker in de directe omgeving en aanwezigheid van geschikt voortplantings- en overig leefgebied, kan niet worden uitgesloten dat deze soort voorkomt binnen het plangebied.

Ook voor rugstreeppad (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) zijn potenties in het plangebied aanwezig, hoewel waarnemingen in de NDFF rond deze planlocatie ontbreken. Echter, gelet op het mobiele karakter van deze pioniersoort en het vermogen om (tijdens

dispersie) 3-5 km te kunnen afleggen op zoek naar nieuw leefgebied (een afstand die wél valt binnen het areaal met waarnemingen van deze soort in de NDFF) wordt óók het actuele voorkomen van deze soort in het westelijke plangebied niet uitgesloten.

In de omgeving van het plangebied zijn tevens meldingen bekend van de beschermde soorten bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (*Beschermingsregime andere soorten*), waarvoor echter een vrijstelling geldt inzake de Wnb voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen (wel geldt voor deze soorten de Zorgplicht).

Figuur 5. Ondiepe greppel, die kan dienen als schuil- en foerageergebied voor heikikker en rugstreeppad.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van enkele algemeen voorkomende soorten (zoals bosmuis en veldmuis) van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt inzake de Wnb voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en de vastgestelde terreinkenmerken tijdens het veldonderzoek (op 7 maart 2022) wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor *andere* dan in de provincie Utrecht vrijgestelde beschermde soorten grondgebonden zoogdieren (zoals bijvoorbeeld waterspitsmuis of bever).

Vleermuizen

In het plangebied en de omgeving zijn geen meldingen bekend van vleermuizen (NDFF). De geringe omvang van het plangebied en de ligging grotendeels buiten de openbare ruimte kunnen hier deels de oorzaak van zijn. Echter vormt de relatieve openheid van het plangebied ook zeker geen potentieel foerageergebied voor vleermuizen. Daarnaast staan in het plangebied geen gebouwen of bomen met holtes, die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Iets buiten het plangebied bevinden zich wel bomenrijen en gebouwen die kunnen dienen als vliegroute, foerageergebied en zelfs verblijfplaatsen

(woonhuizen) voor vleermuizen. Tevens loopt langs de zuidrand van het plangebied een iets bredere watergang, die mogelijk als vliegroute (voor bijvoorbeeld meervleermuis of watervleermuis) gebruikt kan worden. De betekenis van het plangebied zelf voor vleermuizen wordt echter verwaarloosbaar geacht.

Vogels

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van enkele vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (buiserd, huismus, gierwaluw en ooievaar). Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹ vastgesteld in het plangebied. Potenties hiervoor bleken ook te ontbreken. Het gebied vormt evenmin essentieel foerageergebied voor deze soorten, omdat er voldoende oppervlakte (alternatief) foerageergebied voor deze soorten in de omgeving aanwezig is.

Tijdens het veldbezoek zijn algemene vogelsoorten als wilde eend, meerkoet, groenling, witte kwikstaart, tjiftjaf, merel en ekster aangetroffen. Voor met name wilde eend en meerkoet vormt het plangebied zelf lokaal geschikt broedbiotoop (in de structuurrijke delen van de oevers). Voor de andere soorten heeft het plangebied zelf geen functie; deze soorten broeden op de aanpalende boerenerven en in omliggende houtwallen etc..

Oostelijk plangebied

Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en het aanwezige habitat wordt geconcludeerd dat het oostelijk plangebied geen betekenis heeft voor de soortgroep reptielen. Het plangebied is daarom beoordeeld op de eventueel voorkomende beschermde soorten planten, ongewervelden, vissen, amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels.

Planten

In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten. Bij het veldonderzoek zijn ook geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Op grond van de aangetroffen terreinkenmerken worden beschermde plantensoorten ook niet verwacht (potenties op basis van het aanwezige bodemtype, de zuurgraad, voedselrijkdom etc. ontbreken). Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde plantensoorten.

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden bekend. Tijdens het veldbezoek is ook geen geschikt biotoop aangetroffen in de vorm van schoon water met een rijke onderwatervegetatie voor platte schijfhoren. Daarnaast ontbreken bijvoorbeeld geschikte onderwater- en/of waardplanten zoals krabbenscheer voor groene glazenmaker. Het plangebied heeft geen functie voor beschermde soorten ongewervelden.

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Vissen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van beschermde grote modderkruiper (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) bekend. Deze beschermde soort kan óók voorkomen in de watergangen van het plangebied, maar is tijdens de *quick scan* op 7 maart 2022 niet vastgesteld (de eenmalige schepnetbemonstering tijdens de *quick scan* vormt echter geen protocollair volledig onderzoek naar deze soort; zie hoofdstuk 'Aanvullend onderzoek en randvoorwaarden'). Tijdens het veldbezoek zijn de algemeen voorkomende soorten bittervoorn en tiendoornige stekelbaars gevangen. Deze soorten hebben geen beschermde status (meer).

Amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn recente waarnemingen bekend van heikikker en rugstreeppad (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*). In het plangebied liggen enkele watergangen (Figuur 4) die geschikt zijn als voortplantingswater voor deze soorten. In de graslanden bevinden zich daarnaast ondiepe greppels die dienst kunnen doen als foerageergebied voor zowel juveniele als volwassen individuen (Figuur 6). Net buiten het plangebied is een vakantiewoning op een 'rommelperceel' aanwezig met veel los liggende elementen (puin, tegels, omgevallen hekjes, pellets, etc.) waaronder rugstreeppadden overdag kunnen schuilen en overwinteren. Ook voor heikikkers bevinden zich (deels dezelfde) opgaande elementen op voldoende korte afstand van het plangebied, die in potentie geschikt zijn als land- en/of overwinteringshabitat.

Ten tijde van het veldbezoek waren amfibieën echter nog niet actief (winterslaap). Gelet op de recente waarnemingen in en rond het plangebied van beide soorten kan zeker niet worden uitgesloten dat deze soorten nog altijd voorkomen binnen het plangebied.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn ook meldingen bekend van de beschermde kamsalamander (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*). Door de aanwezigheid van verschillende vissoorten vormen de watergangen echter geen geschikt habitat voor deze soort. Het plangebied heeft geen functie voor deze soort.

In het plangebied en omgeving zijn tevens waarnemingen bekend van de beschermde soorten gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker (*Beschermingsregime andere soorten*), waarvoor echter een vrijstelling geldt inzake de Wnb voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen (wel geldt voor deze soorten de Zorgplicht).

Figuur 6. Ondiepe greppel die kan dienen als foerageergebied voor heikikker en rugstreeppad.

Grondgebonden zoogdieren

In de omgeving van het plangebied komt bever voor (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*). Het plangebied vormt echter geen geschikt leefgebied voor de bever en heeft geen functie voor deze soort.

Het plangebied vormt wél (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoals haas en veldmuis van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt inzake de Wnb voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor andere dan vrijgestelde beschermde soorten grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

In het plangebied en de omgeving zijn geen meldingen bekend van vleermuizen (NDFF). De openheid van het plangebied en de ligging grotendeels buiten de openbare ruimte zullen hier grotendeels de reden van zijn. Daarnaast staan in het plangebied geen gebouwen of bomen met holtes die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De grote watergang ten zuiden van het plangebied kan mogelijk wel dienen als foerageergebied en – vooral – vliegroute voor vleermuizen, zoals meervleermuis of watervleermuis. De betekenis van het plangebied zelf voor vleermuizen wordt echter verwaarloosbaar geacht.

Vogels

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van vogels met een jaarrond beschermd nest (boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, slechtvalk en sperwer). Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van vogels met

een jaarrond beschermde nestplaats¹ vastgesteld in het plangebied. Potenties hiervoor bleken ook te ontbreken door afwezigheid van gebouwen en hoge bomen in het plangebied. Wel is een territoriaal paar buizerds aanwezig in de bosschages rond de eendenkooi ten oosten van het plangebied. Het gebied vormt echter geen essentieel foerageergebied voor deze buizerds en de andere genoemde soorten, omdat er voldoende oppervlakte (alternatief) foerageergebied voor deze soorten in de omgeving aanwezig is.

Tijdens het veldbezoek zijn algemene vogelsoorten als wilde eend, meerkoet, groenling, witte kwikstaart, tiftjaf, merel en ekster aangetroffen. Voor met name wilde eend en meerkoet vormt het plangebied zelf lokaal geschikt broedbiotoop (in de structuurrijke delen van de oevers). Voor de andere soorten heeft het plangebied zelf geen functie; deze soorten broeden op de aanpalende boerenerven en in omliggende houtwallen etc..

Tijdens het veldbezoek zijn algemene vogelsoorten als blauwe reiger, graspieper, grote zilverreiger, kievit, meerkoet, smient en wilde eend waargenomen. Voor diverse van deze soorten vormt het plangebied geschikt foerageergebied. Het is echter geen essentieel foerageergebied omdat voldoende oppervlakte alternatief foerageergebied in de omgeving voorhanden is. Eén enkele waargenomen watersnip betrof een doortrekkend exemplaar (broedpotenties voor deze soort ontbreken in het plangebied).

Effecten van de ingreep

Westelijk plangebied

Het westelijke plangebied heeft geen (essentiële) functie voor planten, ongewervelden en niet vrijgestelde grondgebonden soorten zoogdieren. De ingreep heeft daarom geen negatieve effecten op deze soorten.

Vissen

Als het plangebied een functie als leefgebied voor grote modderkruiper heeft, kunnen de werkzaamheden leiden tot het vernielen van habitat en het mogelijk doden van dieren. Om uitsluitel te geven of grote modderkruiper aanwezig is in het plangebied is daarom nader onderzoek nodig. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld of ontheffing van de Wnb nodig is en/of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

Amfibieën

Indien heikikker en/of rugstreeppad voorkomen in het plangebied kunnen de voorgenomen werkzaamheden leiden tot het vernielen van voortplantings- en overig leefgebied en het mogelijk doden van dieren. Om uitsluitel te geven of heikikker aanwezig is in het plangebied is nader onderzoek nodig. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld of een ontheffing van de Wnb nodig is en/of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Vleermuizen

Het plangebied zelf heeft geen functie voor vleermuizen, maar in de nabije omgeving van het plangebied bevinden zich verschillende bomenrijen die kunnen dienen als verblijfplaats of foerageergebied. Daarnaast is de watergang langs de zuidrand van het plangebied mogelijk een vliegroute voor vleermuizen. Als de voorgenomen werkzaamheden worden uitgevoerd in het donker of schemering (bijvoorbeeld met bouwlampen) kan dat zorgen voor verstoring van vleermuizen. Als de werkzaamheden uitsluitend overdag plaatsvinden, zijn negatieve effecten niet aan de orde.

Vogels

Effecten van de voorgenomen ingreep op soorten met een jaarrond beschermd nest zijn uitgesloten. Voor deze soorten heeft het plangebied namelijk geen essentiële functie. De grond- en graafwerkzaamheden in het broedseizoen kunnen er echter wél toe leiden dat nesten van algemene vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nest, die actueel in gebruik zijn (bijvoorbeeld van wilde eend of meerkoet), beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring.

Andere soorten

Negatieve effecten op andere beschermde soorten als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis.

Oostelijk plangebied

Het oostelijk plangebied heeft geen essentiële functie voor planten, ongewervelden en niet vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren. De ingreep heeft daarom geen negatieve effecten op deze soorten.

Vissen

Als het plangebied een functie als leefgebied voor grote modderkruiper heeft, kunnen de werkzaamheden leiden tot het vernielen van habitat en het mogelijk doden van dieren. Om uitsluitel te geven of grote modderkruiper aanwezig is in het plangebied is daarom nader onderzoek nodig. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld of een ontheffing van de Wnb nodig is en/of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

Amfibieën

Indien heikikker en/of rugstreeppad voorkomen in het plangebied kunnen de voorgenomen werkzaamheden leiden tot het vernielen van voortplantings- en leefgebied en het mogelijk doden van dieren. Om uitsluitel te geven of deze soorten aanwezig zijn in het plangebied is daarom nader onderzoek nodig. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld of een ontheffing van de Wnb nodig is en/of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

Vleermuizen

Het plangebied zelf heeft geen essentiële functie voor vleermuizen, maar ten zuiden van het plangebied bevindt zich een grote watergang, die kan dienen als foerageergebied en/of

vliegroute voor vleermuizen. Als de voorgenomen werkzaamheden worden uitgevoerd in het donker of schemering (bijvoorbeeld met bouwlampen) kan dat zorgen voor verstoring van vleermuizen. Als de werkzaamheden echter uitsluitend overdag plaatsvinden, zijn negatieve effecten niet aan de orde.

Vogels

Effecten van de voorgenomen ingreep op soorten met een jaarrond beschermd nest zijn uitgesloten. Voor deze soorten heeft het plangebied namelijk geen essentiële functie. De grond- en graafwerkzaamheden in het broedseizoen kunnen er echter wél toe leiden dat nesten van algemene vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nest, die actueel in gebruik zijn (bijvoorbeeld van wilde eend of meerkoet), beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring.

Andere soorten

Negatieve effecten op andere beschermde soorten als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis.

Beoordeling Wet natuurbescherming (westelijk en oostelijk gebied)

- Risico op vernietiging of aantasten van mogelijk leefgebied van grote modderkruiper en het mogelijk doden van dieren (overtreding van Wnb artikel 3.10, lid 1a en 1b).
- Risico op vernietiging of aantasten van mogelijk leefgebied van heikikker, rugstreeppad en het mogelijk doden van dieren (overtreding van Wnb artikel 3.5, lid 2 en 4).
- Voor de algemeen voorkomende soorten zoogdieren (zoals bijvoorbeeld bosmuis, veldmuis en haas) van het *Beschermingsregime andere soorten* geldt een vrijstelling voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.
- Risico op verstoring van foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen (overtreding van Wnb 3.5, lid 2 en 4).
- Risico op vernietigen/verstoren van broedgevallen van algemene soorten vogels (overtreding van Wnb artikel 3.1, lid 2, 4 en 5).
- Het project veroorzaakt geen negatieve effecten op Natura-2000 gebieden (stikstofbeoordeling is geen onderdeel van deze toetsing), NNN en regels van Houtopstanden uit Wnb zijn niet van toepassing.

Aanvullend onderzoek en randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep (westelijk en oostelijk plangebied)

Grote modderkruiper

Om uitsluitel te geven over de aanwezigheid van grote modderkruiper is aanvullend onderzoek nodig. Afhankelijk van het seizoen (temperatuur) en de hoeveelheid watervegetatie kunnen verschillende methodes worden toegepast (BIJ12, 2021). Aanwezigheid van grote modderkruiper kan (kwalitatief) worden aangetoond door middel van e-DNA onderzoek (het hele jaar mogelijk, optimaal tussen maart en oktober). Dit is vooral aan te bevelen bij verwachte lage dichtheden. Populatiedichtheden (kwantitatief) kunnen vervolgens goed ingeschat worden door middel van elektrovisserij (maart t/m september met een optimale periode in maart t/m juni) of fuikonderzoek (maart t/m

september met een optimale periode in maart t/m juni). Schepnetbemonstering is voor deze soort – die zich vaak diep in de bodemlaag bevindt – te bewerkelijk en te weinig inzichtelijk qua inschatting van de populatiedichtheid.

Heikikker en rugstreeppad

Om uitsluitsel te geven over de aanwezigheid van heikikker en rugstreeppad is aanvullend onderzoek nodig. Het inventariseren van heikikker is afhankelijk van de periode (BIJ12, 2017a) en wordt gedaan door middel van:

- luisteren naar roepende koren (tussen eind februari en begin april);
- zoeken naar eiklompjes (eind maart april t/m mei);
- scheppen naar larven (juni t/m juli);
- zoeken naar volwassen en juveniele exemplaren (vanaf februari; laatste bezoek in augustus).

De aanwezigheid van rugstreeppad (BIJ12, 2017b) kan worden onderzocht door middel van:

- luisteren naar kooractiviteit (2 avondbezoeken in april en mei + 2 avondbezoeken in juni en juli, altijd bij warm en windstil weer);
- zoeken naar ei-snoeren en larven (half april t/m augustus);
- zoeken naar volwassen en juveniele exemplaren (zichtwaarnemingen langs de oeverlijn en onder materiaal als planken en dergelijke; vanaf april, maar met name in juni t/m half oktober bij vochtig weer)

Vleermuizen

In de nabije omgeving van beide plangebieden bevindt zich een mogelijke vliegroute (en foerageergebied) voor vleermuizen. Verstoring van deze vleermuizen kan worden voorkomen door geen werkzaamheden (met extra verlichting) in de schemering of in het donker uit te voeren. Indien dit qua tijdsplanning onhaalbaar is, dan dient in ieder geval rond de betreffende watergangen uitsluitend overdag gewerkt te worden en kan op enige afstand (van minimaal enkele tientallen meters) van de watergangen óók – met van de watergangen afgerichte verlichting – in de nacht gewerkt worden.

Vogels

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten, die in gebruik zijn, moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door het rooien / maaien van vegetatie / beplanting / begroeiing en (voorbereidende) grondwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaardperiode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort en zelfs per vogelpaar. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus (maar ook eind februari of in september moeten bewoonde nesten ontzien worden en kan een broedvogelcheck dus nodig zijn).

Zorgplicht

'Algemene' beschermde soorten zoals haas, veldmuis, bittervoorn, tiendoornige stekelbaars en zeelt kunnen in de plangebieden verblijfplaatsen of leefgebieden hebben. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de Wnb maar geldt wél de Zorgplicht van de

Wnb. Inspecteer daarom voorafgaand aan de start van werkzaamheden de ingreepzone op aanwezigheid en/of schuilplaatsen van deze soorten. Werk te allen tijde in vorstvrije perioden en in één richting om het wegvluchten van betreffende individuen te faciliteren. Verplaats eventueel aanwezige dieren, die niet uit eigen beweging voor de werkzaamheden uit bewegen – bijvoorbeeld egels of padden – naar een veilige en beschutte locatie direct buiten het werkgebied of geef deze dieren wat langer de gelegenheid om het plangebied te verlaten door de werkzaamheden kortstondig te onderbreken.

De in deze notitie gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn ten minste tot twee jaar houdbaar (Bro art. 3.1.1a). Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na maart 2024 zal beoordeeld moeten worden of de gegevens nog representatief zijn. Als er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat er ten aanzien van de aanwezigheid van beschermde dieren en planten wijzigingen hebben plaatsgevonden, kan een actualisatie nodig zijn.

Literatuur

BIJ12, 2021. Kennisdocument Grote modderkruiper, versie 2.0.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Heikikker, versie 1.0.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Rugstreeppad, versie 1.0.

NDFF (Nationale database Flora en Fauna) – geraadpleegd op 6 maart 2022.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met onderstaande contactpersoon.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Waterschap Rivierenland

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, [redacted], 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl

Bijlage IV Notitie *Aanvullend onderzoek* grote
modderkruiper, heikikker,
rugstreeppad waterbergingen, Ameide

NOTITIE

Waterschap Rivierenland

Postbus 599

Tiel

DATUM: 17 november 2022
ONS KENMERK: 22-0124/22.07267/DirSp
UW KENMERK: 2022025562
AUTEUR:
PROJECTLEIDER:
STATUS: versie 1
CONTROLE:

Notitie *Aanvullend onderzoek* grote modderkruiper, heikikker, rugstreepad waterbergingen, Ameide

Waterschap Rivierenland is voornemens om op twee locaties te Ameide waterbergingen te realiseren. Bureau Waardenburg heeft op 7 maart 2022 voor deze werkzaamheden een quick scan uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Spruijt, 2022). Naar aanleiding van de quick scan is aanvullend onderzoek geadviseerd en uitgevoerd naar de aanwezigheid van grote modderkruiper, heikikker en rugstreepad. In deze notitie worden de resultaten hiervan beschreven.

Conclusie

Het plangebied vormt leefgebied voor de beschermde soorten grote modderkruiper, heikikker en rugstreepad. Grond- en graafwerkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep zorgen voor vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten.

Voor grote modderkruiper is dit een overtreding van de Wnb artikel 3.10 lid 1a en 1b. Voor deze soort geldt geen vrijstelling en moet een ontheffing worden aangevraagd voor het belang van 'ruimtelijke ingrepen en ontwikkeling'.

Voor heikikker en rugstreeppad is dit een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4 en is ook een ontheffing nodig. Om een ontheffing aan te kunnen vragen voor deze soorten moet tevens het wettelijk belang van de ingreep worden onderbouwd en moeten alternatieven zijn onderzocht.

Voor een ontheffing dienen de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen te worden beschreven in een Ecologisch Werkprotocol (EWP). Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied / voorgenomen ingreep

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden: west en oost (figuur 1). De resultaten van het aanvullende onderzoek en conclusies die daaruit getrokken worden in deze notitie per deelgebied beschreven.

In aanvulling op de voorgenomen werkzaamheden beschreven in de eerder uitgevoerde quick scan (Spruijt, 2022) wordt bij het westelijk deelgebied de mogelijkheid onderzocht om de bergingsplas minder diep aan te leggen (diepte 1 meter) waarbij jaarrond water in de berging staat. Onderhoud van de waterberging wordt dan rijdend uitgevoerd (in plaats van varend). Voor het oostelijk deelgebied blijven de plannen ongewijzigd.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Heikikker en rugstreeppad vallen beiden onder het *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*. Grote modderkruiper valt onder het *Beschermingsregime andere soorten* en voor deze soort geldt geen vrijstelling.

Methodiek onderzoek

In 2022 is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar grote modderkruiper, heikikker en rugstreeppad. Per soort staat hieronder de methodiek beschreven.

Grote modderkruiper

De aan- of afwezigheid van grote modderkruiper binnen het plangebied is bepaald door middel van eDNA-onderzoek (*environmental DNA*) op 5 april 2022. Dit is de meest betrouwbare manier om de aan- of afwezigheid van de grote modderkruiper te bepalen, omdat de soort een lagere detectiekans heeft via regulier onderzoek. Bij eDNA-onderzoek

wordt de aanwezigheid van een soort bepaald door los DNA (afkomstig uit bijv. schubben, huidcellen, uitwerpselen) van de betreffende soort te detecteren. Ook zeer kleine hoeveelheden DNA kunnen zo worden gedetecteerd. Per deelgebied zijn er twee eDNA-monsters genomen langs een vooraf bepaald traject (figuur 1). Iedere monster is een mengmonster dat bestaat uit 28 submonsters wat gelijk is aan 1 liter. De monsters zijn genomen volgens de richtlijnen in het protocol van Datura (eDNA filter sampling protocol, 2019) en vervolgens in het laboratorium geanalyseerd op de aanwezigheid van DNA van grote modderkruiper.

Figuur 1. De 4 trajecten waar de eDNA-bemonsteringen zijn uitgevoerd. West 1 en 2 in deelgebied West, Oost 1 en 2 in deelgebied Oost.

Heikikker

Voor heikikker zijn er drie veldbezoeken geweest conform de methodiek uit het kennisdocument Heikikker (BIJ12, 2017a). De veldbezoeken (en hun doel) zijn weergegeven in tabel 1. Tijdens elk bezoek zijn alle watergangen in beide deelgebieden rustig afgelopen. Hierbij is gebruik gemaakt van een zaklamp (bij het avondbezoek) en/of steeknet.

Tabel 1. Datum en methodiek van monitoring heikikker.

Datum	Activiteit
5 april 2022	- Inventarisatie van eiklomp - Inventarisatie van kooractiviteit (avondbezoek)
17 mei 2022	- Inventarisatie van larven - Inventarisatie van volwassen en juveniele exemplaren

Rugstreeppad

Voor rugstreeppad zijn er drie veldbezoeken geweest conform de methodiek uit het kennisdocument Rugstreeppad (BIJ12, 2017b). De veldbezoeken (en hun doel) zijn weergegeven in tabel 2. Tijdens de avondbezoeken is gebruik gemaakt van een zaklamp; bij het bezoek op 12 juli is een steeknet gebruikt.

Tabel 2. Datum en methodiek van monitoring rugstreeppad.

Datum	Activiteit
5 april 2022	- Inventarisatie van kooractiviteit (avondbezoek)
17 mei 2022	- Inventarisatie van kooractiviteit (avondbezoek)
12 juli 2022	- Inventarisatie van volwassen en juveniele exemplaren (tijdens heikikker inventarisatie)

Waarnemingen zijn in het veld direct ingevoerd in de WaarnemingPro applicatie.

Resultaat

Grote modderkruiper

In het westelijke deelgebied is in beide trajecten (West-1 en West-2) DNA van grote modderkruiper in de watermonsters aangetroffen (figuur 1) hetgeen aangeeft dat grote modderkruiper in het gebied voorkomt. Het deelgebied heeft ondiepe, rijk begroeide sloten die een functie hebben als paai- en opgroeihabitat en de diepere watergang kan dienen als overwinteringshabitat.

In het oostelijke deelgebied zijn geen DNA sporen van de soort aangetroffen. Een mogelijke verklaring voor het ontbreken van grote modderkruiper in dit deelgebied is dat aan het zuiden de sloten aangetakt zijn aan een bredere watergang waar zich mogelijk roofvis bevindt, waardoor migratie naar deze sloten lastig is en er geen geschikt winterhabitat is.

Heikikker

Tijdens het eerste veldbezoek op 5 april zijn in beide deelgebieden eiklomp van heikikker aangetroffen. In het westelijk deelgebied is 1 eiklomp aangetroffen en in het oostelijke gebied 9. Daarnaast zijn er ook eiklomp aangetroffen waarvan niet bepaald kon worden of ze van bruine kikker of heikikker zijn. Tijdens het 2^e veldbezoek op 17 mei is geen aanwezigheid van heikikker waargenomen in beide deelgebieden.

Op 12 juli is in het westelijke deelgebied 1 heikikkerlarve aangetroffen. Daarnaast is nog een mogelijke heikikker/bruine kikker adult en larve aangetroffen. De adult kon helaas niet

gevangen worden voor een zekere determinatie en de larve was niet goed determineerbaar (op basis van onderste tandlipjes). In het oostelijke deelgebied zijn 3 adulten (figuur 2), 3 juvenielen en 7 larven van heikikker aangetroffen en 1 heikikker/bruine kikker juveniel die ook niet met zekerheid gedetermineerd konden.

In het grotere deelgebied Oost is de meeste activiteit waargenomen in het centrum van het deelgebied. Een mogelijke verklaring is dat aan het zuiden de sloten aangetakt zijn aan een bredere watergang waar zich mogelijk roofvis bevindt, waardoor amfibieën hier wegblijven. In het westelijke gebied is de meeste activiteit waargenomen in de 2 sloten (aangetakt door een t-splitsing) in het centrum van het gebied.

In beide gebieden bevinden zich ondiepe, zonbeschenen sloten die een functie hebben als voortplantingswater. Daarnaast heeft het grasland met greppels en oeverbegroeiing langs de sloten een functie als landbiotoop.

Alle waarnemingen van heikikkerlarven, -juvenielen en -adulten zijn in figuur 3 weergegeven, zonder onderscheidt in levensstadium.

Figuur 2. Een heikikker waargenomen op 12 juli in het oostelijke deelgebied.

Rugstreepad

Tijdens het eerste avondbezoek op 5 april is in beide deelgebieden geen rugstreepad aangetroffen. Tijdens het tweede avondbezoek op 17 mei is in het westelijk deelgebied

veel kooractiviteit (25-50 individuen) langs de moestuinen ten zuidoosten net buiten het deelgebied gehoord (paarse lijn in figuur 3). Daarnaast is in het landelijk gebied 100m ten oosten van het deelgebied ook kooractiviteit gehoord (>10) (figuur 3). In het oostelijk deelgebied is in het 'centrum' van het gebied veel kooractiviteit gehoord en zijn veel adulten waargenomen (> 200 dieren).

Tijdens het derde veldbezoek op 12 juli is in het westelijke deelgebied geen rugstreeppad meer waargenomen. Dit kan mogelijk verklaard worden omdat de voortplanting en daarmee kooractiviteiten al voorbij zijn. In het oostelijke gebied zijn in het centrum van het gebied 22 juvenielen aangetroffen op het land langs de sloot.

In het westelijk deelgebied zelf zijn geen waarnemingen van rugstreeppad gedaan. Het gebied heeft waarschijnlijk te diep water en teveel onderwatervegetatie, waardoor het geen functie heeft als voortplantingswater. Wel is er activiteit waargenomen nèt buiten en in de buurt van het deelgebied, waardoor het deelgebied wel een onderdeel is van het landbiotoop. In oostelijke gebied zijn zowel adulten als juvenielen aangetroffen. Het gebied heeft daarmee een duidelijke functie als voortplantingswater en landbiotoop.

Alle waarnemingen betreffen volwassen of juveniele exemplaren. Er zijn geen eisnoeren en larven aangetroffen.

Figuur 3. Waarnemingen van heikikker en rugstreeppad. Waarnemingen zijn als een punt (stip) of een traject (lijn) weergegeven.

Conclusie

Functie en aanwezigheid van het plangebied voor beschermde soorten

Grote modderkruiper

Uit het aanvullend onderzoek blijkt dat in het westelijke deelgebied grote modderkruiper voorkomt. De ondiepe, brede, rijke begroeide sloten hebben mogelijk een functie als paai- en opgroeihabitat en de diepere watergangen kunnen dienen als overwinteringshabitat.

Heikikker

Uit het aanvullend onderzoek blijkt dat de sloten in beide deelgebieden een functie hebben als voortplantingswater. In het grasland van beide gebieden bevinden zich daarnaast ondiepe greppels die kunnen dienen als foerageergebied voor zowel juveniele als volwassen dieren.

Naast een functie als voortplantingswater zijn op korte afstand buiten het beiden deelgebieden houtwallen, begroeide greppels, bosschages, etc. aanwezig, die in potentie geschikt zijn als land- en/of overwinteringshabitat (perceelgrenzen van boerenerven en dergelijke) (royaal binnen de gemiddelde actieradius van zich hier eventueel voortplantende heikikkers).

Rugstreeppad

In het westelijke gebied zijn bij het tweede avondbezoek waarnemingen gedaan langs de moestuinen net ten oosten buiten het deelgebied en in de akker ten oosten van het deelgebied. Het deelgebied zelf heeft geen functie als voortplantingswater, maar is wel onderdeel van een groter landbiotoop.

In het oostelijk deelgebied is tijdens het tweede avondbezoek veel kooractiviteit gehoord en zijn adulten en juvenielen waargenomen. De wateren in dit deelgebied hebben een duidelijke functie als voortplantingswater en omvat het deelgebied geschikt landbiotoop voor deze soort. Daarnaast bevindt zich net buiten het deelgebied een vakantiewoning op een 'rommelperceel' met veel losliggende elementen (puin, tegels, omgevallen hekjes, pellets, etc.) dat kan dienen als winterhabitat voor rugstreeppadden.

Effecten van de ingreep

Grote modderkruiper

Werkzaamheden behorende bij de realisatie van een waterberging (o.a. grond- en graafwerkzaamheden) leiden tot het vernietigen van leefgebied (voorplantingsgebied, rustplaatsen en overwinteringsplekken) van grote modderkruiper in het westelijke deelgebied.

Heikikker

Werkzaamheden behorende bij de realisatie van een waterberging (o.a. grond- en graafwerkzaamheden) leiden tot het vernietigen van leefgebied (voorplantingswater, landbiotoop) van heikikker in beide deelgebieden.

Rugstreepad

Werkzaamheden behorende bij de realisatie van een waterberging (o.a. grond- en graafwerkzaamheden) leiden tot het vernietigen van leefgebied (voorplantingswater en landbiotoop) van rugstreepad in het oostelijk deelgebied. In het westelijk deelgebied leidt het alleen tot vernietiging van landbiotoop.

Beoordeling Wet natuurbescherming

- Het vernietigen of aantasten van voorplantingsgebied, rustplaatsen en overwinteringsplekken van grote modderkruiper is een overtreding van de Wnb artikel 3.10 lid 1a en 1b. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling en moet een ontheffing worden aangevraagd voor het belang van 'ruimtelijke ingrepen en ontwikkeling'.
- Het vernietigen of aantasten van verblijfplaatsen (voortplantingswater en landbiotoop) van heikikker en rugstreepad is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4. Hiervoor is een ontheffing van de Wnb nodig. Om een ontheffing aan te kunnen vragen moet tevens het wettelijk belang van de ingreep worden onderbouwd en moeten alternatieven zijn onderzocht.
- Voor een ontheffing dienen de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen te worden beschreven in een Ecologisch Werkprotocol (EWP).

Literatuur

BIJ12, 2021. Kennisdocument Grote modderkruiper, versie 2.0.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Heikikker, versie 1.0.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Rugstreeppad, versie 1.0.

Datura Molecular Solutions BV. eDNA filter samplingsprotocol.

Spruijt, D.S., 2022. Notitie quick scan beschermde soorten waterbergingen, Ameide. Bureau Waardenburg.

NDFF (Nationale database Flora en Fauna) – geraadpleegd op 6 maart 2022.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met [REDACTED] [REDACTED]

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv
Ir. [REDACTED]
d.d. 4 oktober 2022

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Waterschap Rivierenland

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl